

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ЗВІТ
факультету іноземних мов
про роботу у 2019/2020 н.р.

УМАНЬ – 2020

1. Професорсько-викладацький склад факультету та робота щодо підвищення його рівня:

1.1. Характеристика професорсько-викладацького складу факультету

Назва кафедри	Професорсько-викладацький склад		З них працюють															
			Разом		Штатні						Разом		Сумісники					
					Доктори наук, проф.		Кандидати наук, доц.		Без наукових ступенів і вчених звань				Доктори наук, проф.		Кандидати наук, доц.		Без наукових ступенів і вчених звань	
					осіб	%	осіб	%	осіб	%			осіб	%	осіб	%	осіб	%
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Кафедра англійської мови та методики її навчання	31	100	26	100	0	0	15	57,7	11	42,3	5	100	1	20	2	40	2	40
Кафедра теорії та практики іноземних мов	17	100	14	100	1	7,1	7	50	6	42,9	3	100	1	33,3	2	66,7	-	-
Кафедра іноземних мов	19	100	18	100	2	11,1	13	72,2	3	16,7	1	100	-	-	1	100	-	-
Всього	67	100	58	100	3	5,2	35	60,3	20	34,5	9	100	2	22,2	5	55,6	2	22,2

1.2. Кількість осіб, що пройшли підвищення кваліфікації та/або стажування у звітному навчальному році.

№	ППП	Місце стажування	Термін стажування
1.	Литвиненко Віктор Юрійович	Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, кафедра іноземних мов	18.11.2019-18.12.2019
2.	Мастилко Наталя Володимирівна	Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, кафедра іноземних мов	18.11.2019-18.12.2019
3.	Паладьєва Алла Федорівна	Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, кафедра іноземних мов	24.02.2020-24.03.2020
4.	Іванчук Анна Петрівна	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	Лютий-березень 2020
5.	Мамчур Євген Анатолійович	Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського	Лютий-березень 2020
6.	Загребнюк Юлія Володимирівна	Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського	Лютий-березень 2020
7.	Свиридюк Ольга Володимирівна	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	Лютий-березень 2020
8.	Бойчевська Ілона	Ніжинський державний університет імені	Лютий-квітень

	Борисівна	Миколи Гоголя	2020
9.	Загоруйко Людмила Олексіївна	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя	Лютий-квітень 2020
10.	Гут Наталя Василівна	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя	Лютий-квітень 2020
11.	Гембарук Алла Степанівна	Житомирський державний університет імені Івана Франка	4.11.2019- 18.12.2019
12.	Бевз Олена Павлівна	Житомирський державний університет імені Івана Франка	4.11.2019- 18.12.2019
13.	Постоленко Ірина Сергіївна	Житомирський державний університет імені Івана Франка	4.11.2019- 18.12.2019
14.	Холод Ірина Василівна	Житомирський державний університет імені Івана Франка	4.11.2019- 18.12.2019
15.	Капелюшна Тетяна Вікторівна	Житомирський державний університет імені Івана Франка	4.11.2019- 18.12.2019

Окрім цього викладачі кафедри англійської мови та методики її навчання пройшли понадпланове та закордонне стажування, зокрема:

Доценти кафедри Капелюшна Т.В. та Бевз О.П. пройдено стажування у Державній вищій школі професійної освіти імені Яна Амоса Коменського в м. Лешно (Польща) з 6-13.10.2019 р. в обсязі 180 год.

Доценти кафедри Бойко Я.А. та Сушкевич О.В. пройдено стажування у Ризькому міжнародному університеті ISMA "Meeting European standards for research and education" з 1 по 30 листопада 2019 р., Рига, Латвія в обсязі 180 год.

Викладачі кафедр факультету іноземних мов мали можливість підвищити свою професійну майстерність через участь у ряді постійно діючих в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини семінарів різного рівня (для завідувачів кафедр та викладачів з досвідом роботи понад 5 років), у Школі професійного зростання молодого викладача (для викладачів з досвідом роботи до 5 років).

1.3. Участь в освітньому процесі провідних науковців та фахівців.

На факультеті іноземних мов у 2019/2020 навчальному році освітній процес забезпечували:

- доктор педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти, ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Безлюдний О.І.
- кандидат педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти Бріт Н.М.
- доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов Білецька І.О.
- доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Безлюдна В.В.
- доктор педагогічних наук, професор Заболотна О.А.
- доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Коберник О.І.
- доктор педагогічних наук, професор Авраменко О.Б.
- доктор педагогічних наук, професор Кучеренко І.А.
- кандидат філологічних наук, професор Цимбал Н.А.

2. Контингент студентів (станом на 1 квітня поточного 2019/2020 н.р.) (денна ф.н.)

2.1 Всього, осіб 401, з них: за держзамовленням 139, на контрактній основі 262, з них: українці 356, студенти-іноземці 45.

2.2. Пільгові категорії студентів:

- студенти із числа дітей-сиріт 1 ;
- студенти із числа дітей позбавлених батьківського піклування 2;
- студенти із числа дітей під опікою 0;
- студенти із числа дітей-інвалідів 1;
- студенти із малозабезпечених сімей 0;
- студенти, які мають посвідчення дитини, постраждалої від ЧАЕС 0;
- діти учасників АТО 3;
- студенти-батьки 12.

2.3. Всього академічних груп на факультеті 34.

2.4. Чисельність студентів, які проживають у гуртожитках 54.

2.5. Кількість студентських сімей 0, з них проживають у гуртожитках 0.

Контингент студентів (станом на 1 квітня поточного 2019/2020 н.р.) (заочна ф.н.)

2.1 Всього, осіб 213, з них: за держзамовленням 27, на контрактній основі 186, українці 211, студенти-іноземці 2.

2.2. Пільгові категорії студентів:

- студенти із числа дітей-сиріт 0;
- студенти із числа дітей позбавлених батьківського піклування 0;
- студенти із числа дітей під опікою 0;
- студенти із числа дітей-інвалідів 0;
- студенти із малозабезпечених сімей 0;
- студенти, які мають посвідчення дитини, постраждалої від ЧАЕС 0;
- студенти-батьки 32.

2.3. Всього академічних груп на факультеті 12.

2.4. Чисельність студентів, які проживають у гуртожитках 0.

2.5. Кількість студентських сімей 0, з них проживають у гуртожитках 0.

2.6. Динаміка зміни контингенту студентів (денна форма навчання):

№ з/п	Показники	Попередній навчальний рік 2018/2019						Поточний навчальний рік 2019/20								
		Разом	Бакалавр				Магістр		Показники	Разом	Бакалавр				Магістр	
			1	2	3	4	1	2			1	2	3	4	1	2
1.	Всього по факультету/інституту (на 01.10.18)	459	89	70	64	72	82	69/13	Всього по факультету/інституту (на 01.10.18)	405	53	87	64	60	62	79
2.	Прибуло, з них:							Прибуло, з них:	117	54	-	-	1	62	-	
2.1	-прийом							-прийом	116	54	-	-	-	62	-	
2.2	-прибуло з ін. факультетів, ВНЗ							-прибуло з ін. факультетів, ВНЗ								
2.3	-переведено з інших видів навчання всередині року							-переведено з інших видів навчання всередині року								
2.4	-переведено з державної на контрактну основу навчання							-переведено з державної на контрактну основу навчання								
2.5	-переведено з контрактної на державну основу	5	1	1			3	-переведено з контрактної на державну основу								

	навчання								навчання							
2.6	-поновлені	3				3			-поновлені	1				1		
3.	Вибуло, з них:	169	2	5	2	75	3	6 9/ 1 3	Вибуло, з них:	156	-	1	13	60	3	79
3.1	-випуск	152				72	-	6 7/ 1 3	-випуск	151	-	-	12	60	-	79
3.2	-за вл.бажанням	3	1	1			1		-за вл.бажанням	2		1				1
3.3	-за невик. навч. плану	6	1	1			2	2	-за невик. навч. плану							1
3.4	-за порушення умов контракту								-за порушення умов контракту	1						1
3.5	-за порушення навчальної дисципліни								-за порушення навчальної дисципліни							
3.6	-відраховані у зв'язку з іншими причинами	1			1				-відраховані у зв'язку з іншими причинами							
3.7	-на з/в	7		3	1	3			-на з/в	2			1	1		
4.	Всього по факультету (на 01.07.19)	293	8 7	65	62	-	7 9	-	Всього по факультету (на 01.07.20)	250	54	86	51	-	59	-

Динаміка зміни контингенту студентів (заочна форма навчання):

№ з/п	Показники	Попередній навчальний рік 2018/2019							Поточний навчальний рік 2019/2020							
		Разом	Бакалавр				Магістр		Показники	Разом	Бакалавр				Магістр	
			1	2	3	4	1	2			1	2	3	4	1	2
1.	Всього по факультету/інституту (на 01.10.18)	162	2 7	31	13	24	3 8	2 9	Всього по факультету/інституту (на 01.10.19)	219	24	36	31	20	71	37
2.	Прибуло, з них:	14	-	4	6	4	-	-	Прибуло, з них:	98	24	1	1	1	71	-
2.1	-прийом								-прийом	95	24	-	-	-	71	-
2.2	-прибуло з ін. фак.-тів, ВНЗ	7		3	4				-прибуло з ін. фак.-тів, ВНЗ	1		1				
2.3	-переведено з інших видів навчання всередині року	2				2			-переведено з інших видів навчання всередині року	2			1	1		
2.4	-переведено з державної на контрактну основу навчання	1			1				-переведено з державної на контрактну основу навчання							
2.5	-переведено з контрактної на державну основу навчання	2			1		1		-переведено з контрактної на державну основу навчання							
2.6	-поновлені	5		1	2	2			-поновлені							
3.	Вибуло, з них:	67	2	7		28	1	2 9	Вибуло, з них:	82	2	2	17	21	3	37
3.1	-випуск	51				23		2 8	-випуск	73			16	20		37
3.2	-за вл.бажан	4		2		2			-за вл.бажан	2	1		1			
3.3	-за невик. навч. плану	10		5		3	1	1	-за невик. навч. плану	3		1		1	1	
3.4	-за порушення умов контракту	2	2						-за порушення умов контракту	4	1	1				2
3.5	-за порушення навчальної								-за порушення навчальної							

	дисципліни								дисципліни								
3.6	-відраховані у зв'язку з іншими причинами								-відраховані у зв'язку з іншими причинами								
4.	Всього по факультету (на 01.07.19)	109	25	28	19	-	37	-	Всього по факультету (на 01.07.20)	140	22	35	15	-	68	-	

3. Чисельність випускників денна форма навчання:

3.1. Всього 151, з них отримали диплом з відзнакою 12.

3.2. Випуск бакалаврів, всього осіб 53, з них отримали диплом з відзнакою 5, із них: продовжують навчання для здобуття освітнього ступеня магістра 46.

3.3. Випуск магістрів, всього осіб 98, з них отримали диплом з відзнакою 7, із них продовжують навчання для здобуття освітнього ступеня магістра 0.

Чисельність випускників заочна форма навчання:

3.1. Всього 73, з них отримали диплом з відзнакою 1.

3.2. Випуск бакалаврів, всього, осіб 36, з них отримали диплом з відзнакою 0, із них: продовжують навчання для здобуття освітнього ступеня магістра 14.

3.3. Випуск магістрів, всього осіб 37, з них отримали диплом з відзнакою 1, із них продовжують навчання для здобуття освітнього ступеня магістра 0.

4. Результати та аналіз успішності студентів факультету (денна форма навчання):

Зимова сесія				Літня сесія			
2018/2019		2019/2020		2018/2019		2019/2020	
Успішність %	Якість %	Успішність %	Якість %	Успішність %	Якість %	Успішність %	Якість %
94,5	41,2	98,7	66,5	99,7	75,6	100	50,2

4.1. Кількість студентів, які отримують іменні та персональні стипендії 2.

4.2. Кількість студентів, які мають академічну заборгованість 0.

4.3. Кількість студентів, які не склали літню заліково-екзаменаційну сесію з поважних причин 0.

Результати та аналіз успішності студентів факультету (заочна форма навчання):

Зимова сесія				Літня сесія			
2018/2019		2019/2020		2018/2019		2019/2020	
Успішність %	Якість %	Успішність %	Якість %	Успішність %	Якість %	Успішність %	Якість %
97,5	21	98,1	37,0	94,5	59,2	94,9	39,9

4.1. Кількість студентів, які отримують іменні та персональні стипендії 0.

4.2. Кількість студентів, які мають академічну заборгованість 0.

4.3. Кількість студентів, які не склали літню заліково-екзаменаційну сесію з поважних причин 0.

5. Зміст та планування освітнього процесу:

5.1. Головне спрямування освітнього процесу.

Головне спрямування освітнього процесу на факультеті іноземних мов - підготовка вчителя сучасної школи в новій системі професійних координат, які передбачають не лише цілісне сприйняття творчих завдань, а й формування позиції творця корпоративного професійного середовища, в якому реалізуються гуманітарні цінності. Цей процес

здійснювався в контексті створення системи організаційних та дидактичних заходів по реалізації змісту освіти відповідно до державних стандартів.

5.2. Організація освітнього процесу відповідно вимог кредитно-трансферної системи.

Освітній процес на факультеті здійснюється на основі ЄКТС як системи накопичення і трансферу кредитів, яка ґрунтується на прозорості результатів навчання і навчального процесу, маючи на меті сприяння плануванню, наданню, оцінюванню, визнанню та підтвердженню кваліфікацій та навчальних модулів, а також сприянню мобільності студентів. Кредити ЄКТС ґрунтуються на навчальному навантаженні, необхідному студентам для досягнення очікуваних результатів навчання. Результати навчання описують те, що, як очікується, має знати, розуміти чи вміти робити студент після успішного закінчення процесу навчання. Вони пов'язані з дескрипторами рівнів національних і європейської рамок кваліфікацій.

Кредитно-трансферна система, яка є складовою частиною ЄКТС, робить студента суб'єктом навчання, залучаючи його до свідомої й активної праці, ґрунтуючись на співпраці викладача та студента, знімає адміністративний тиск і стимулює його свідому самостійну роботу. До мінімуму зводиться вплив випадкових і суб'єктивних психологічних факторів, а підсумкова оцінка є об'єктивнішою, оскільки базується на оцінюванні кожного виду роботи з усіх тем дисципліни протягом тривалого часу.

Підвищення можливостей студентської мобільності, досягнення сумісності програм підготовки та кваліфікацій, забезпечення навчання студентів за індивідуальною варіативною частиною освітньо-професійних програм, підвищення якості підготовки фахівців та їх конкурентоспроможності, забезпечення доступу до ринків праці, посилення престижу вищої освіти України - основні цілі, реалізацію яких здійснює факультет в освітньому процесі.

В освітній процес на всіх етапах навчання впроваджено елементи кредитно-трансферної системи. Рейтинг кожного студента формувався з урахуванням відвідування лекцій та практичних занять, підготовки відповідних навчальних матеріалів (тематичних модулів, ІНДЗ, лексичних мінімумів, словників, таблиць), результатів контрольних робіт, роботи кожного в парах чи міні-групах та ін. На рівні кожного студента підсумовувалась набрана кількість балів як результат роботи впродовж семестру. Студенти, котрі не набрали відповідну суму балів, могли скористатися заліком чи екзаменом як формою рубіжного контролю. Засвідчується ефективність таких форм роботи як захист студентами рефератів з наступним їх обговоренням та оцінюванням їх самими студентами.

Необхідність адаптації національної системи кваліфікацій України до європейської системи кваліфікацій та запровадження нових підходів до рівня знань, навичок, особистісних і професійних компетентностей випускників вищих навчальних закладів потребує радикальної організаційної перебудови освітнього процесу у закладах вищої освіти разом із необхідністю впровадження нових освітніх підсистем. Організацію навчально-педагогічного процесу факультет здійснює у відповідності до директивних вимог МОН України, на основі відповідних діючих навчальних планів, типових і навчальних програм, розкладу занять, затвердженого в установленому порядку, плану роботи факультету, графіка проведення контрольних робіт, індивідуальної роботи, консультацій, занять в лінгафонному класі.

Програми всіх навчальних дисциплін освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр», викладання яких здійснюється на факультеті згідно до навчальних планів, укладено за вимогами ECTS. Деканат здійснює регулярний контроль за постійним оновленням діючих програм навчальних дисциплін.

Згідно до діючих програм навчальних дисциплін укладено тематику ІНДЗ і перелік пропонованої студентам літератури та Інтернет ресурсів для виконання вищеозначених завдань. Мовна специфіка факультету зумовлює особливості організації самостійної роботи студентів у вигляді аудіопрактикуму, який проводиться в лінгафонних кабінетах факультету згідно до попередньо укладеного графіка, внесеного в розклад занять студентів. Проведення аудіопрактикуму навчально-методично забезпечується

автентичними аудіо- та відео матеріалами, на базі яких розроблено завдання лабораторних робіт, що мають на меті формування фонетичних, лексичних і граматичних навичок студентів-філологів. Завдання лабораторних робіт укладаються за тематичним принципом для кожного етапу навчання, узгоджуючись з тематикою відповідних змістових модулів, зазначених в програмах таких фахових дисциплін як практика усного і писемного мовлення, практична граматики, практична фонетика.

Згідно наказу № 812 МОН України від 20.10.04 р. укладено інформаційні пакети для студентів усіх етапів навчання ОС "бакалавр" і "магістр", до складу яких входять всі необхідні складові, перелічені вищеозначеним наказом. Інформаційний пакет факультету укладено в електронному вигляді і студенти мають до нього доступ за умови роботи в мережі Інтернет.

Облік успішності студентів здійснюється в журналах обліку успішності академгруп, відомостях моніторингу успішності, який за розпорядженням деканату проводиться двічі на семестр, а також заліково-екзаменаційних відомостях, що ведуться в рамках внутрішньої електронної системи обліку. Журнали обліку, бланки відомостей та залікові книжки укладено з таким розрахунком, щоб відобразити успішність студента як за вимогами ECTS, так і за традиційною шкалою оцінювання.

Викладачі факультету іноземних мов активно працюють над розвитком навчально-методичного забезпечення дисциплін згідно до вимог ЄКТС, випускаючи підручники, посібники та методичні рекомендації для студентів усіх етапів навчання.

Завдяки реалізації програми академічної мобільності та діяльності факультету на теренах міжнародної співпраці у 2019/2020 н.р. студенти факультету іноземних мов отримали можливість навчатись у різних куточках світу за програмами академічної мобільності. Зокрема, 15 здобувачів вищої освіти долучилися до програм академічної мобільності. У 2 семестрі було направлено ще 4 здобувачів вищої освіти, які не змогли долучитися до обмінних програм у зв'язку з пандемією COVID-19. На сьогодні на теренах іноземних держав залишається 9 здобувачів вищої освіти. Ці здобувачі вищої освіти вирішили продовжити своє перебування за кордоном задля збереження участі у програмі, стипендії, місця у гуртожитку. За кордоном студенти продовжували дистанційне навчання як у своєму рідному університеті, так і у партнерському, а міжнародні офіси забезпечували їх засобами особистого захисту.

3 здобувачів вищої освіти (Аліна Довгопола, Тетяна Бухенко та Яна Блашкун) навчались у Державній вищій школі професійної освіти імені Яна Амоса Коменського в м. Лешно (Республіка Польща) у першому семестрі 2019-2020 н. р. в рамках академічної мобільності. У другому семестрі такий освітній обмін не зреалізовувався через пандемію COVID-19.

6 здобувачів вищої освіти (Малишевська Катерина, Котовщук Анастасія, Кавун Юлія, Швець Назар, Лелека Марина, Волик Світлана) продовжували своє навчання за програмою подвійного диплому в Інституті Європейської Культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнєзно (Республіка Польща).

3 здобувачів вищої освіти факультету навчались у КНР. Зокрема, Гончарова Альона та Невдахін Микита – за програмою академічного обміну Уряду КНР за умовами двосторонньої Угоди між МОН України та Міністерством освіти КНР в Тяньцзіньському університеті іноземних мов (КНР). Навчання довелося перервати через пандемію COVID-19. Курінна Дарія навчалась за програмою академічного обміну Уряду КНР за умовами двосторонньої Угоди між МОН України та Міністерством освіти КНР в Пекінському педагогічному університеті (м. Пекін, КНР). Навчання довелося перервати через пандемію COVID-19.

3 здобувачів вищої освіти здобували подвійний диплом в Угорщині за програмою академічного обміну Stipendium Hungaricum. Зокрема, Анастасія Січкар продовжувала навчання в Печському університеті (м. Печ, Угорщина). Бойко Артур навчається в Будапештському університеті імені Лоранда Етвеша (м. Будапешт). У цьому ж

університеті за напрямком «Іноземні мови» навчається Микола Гурман у магістратурі протягом 2 років.

5.3. Методичне забезпечення навчально-виховного процесу. Порівняти з 2018/2019 н.р.

Навчальний процес забезпечений навчальними програмами з фахових дисциплін, на основі яких розроблено програми навчальних дисциплін (для 1-4 етапів навчання) та робочі програми, підписані та затверджені в установленому порядку. У звітному році викладачами факультету підготовлено програми навчальних дисциплін за вимогами ЄКТС для студентів всіх етапів навчання; поновлено пакет навчально-методичних матеріалів, який містить: навчальне планування дисципліни, семінарські та практичні заняття, питання для самоконтролю, теми рефератів, тексти лекцій, індивідуальні навчально-дослідні завдання, тести для рубіжного контролю тощо.

У звітному 2019/2020 навчальному році викладачами факультету опубліковано 5 монографій, 20 навчальних посібників, 4 методичних рекомендацій:

Монографії:

1. Пономарьова О. А. Назви людей за родом занять як ключові смислотворчі компоненти фразеологічних одиниць: монографія. Умань: Візаві, 2019. 246 с. (Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол №5 від 26 листопада 2019 р.).

2. Безлюдна В.В., Бойчевська І.Б., Павлюк В.І., Палагута І.В. Інноваційний потенціал порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку вищої освіти в Україні : колективна монографія /Безлюдна В.В., Бойчевська І.Б., Павлюк В.І., Палагута І.В., за заг. ред. О. А. Заболотної; МОН України, Уманський держ. пед. у-тет імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2019. 218 с.

3. Білецька І. О., Свиридчук О. В., Шульга Н. В. Полікультурна освіта та виховання в англійських країнах: досвід США, Канади та Великої Британії / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2019.165 с. (рекомендований Вченою радою університету, 26.11.2019 номер протоколу № 4)

4. Щудло С., Заболотна О., Медіна Т. Соціокультурний дискурс щодо мови навчання національних меншин у Чернівецькій області: монографія. Дрогобич: УАДО, ТЗОВ «Трек ЛТД», 2019. 205 с. URL: <http://sau.in.ua/magazine/socziokulturnyj-dyskurs-shhodo-movy-navchannya-nacziionalnyh-menshyn-u-cherniveczkij-oblasti>.

Частини колективної монографії (за кордоном):

1. Skalski, D., Makar, P., Zabolotna, O., Telak, J. & Stanula, A. (2020). Znaczenie etosu narodowego w kulturze fizycznej a edukacja zdrowotna. W J. Telak, D. Skalski, E. Zieliński, D. Czarnecki (red.), *Bezpieczeństwo, zarządzanie, medycyna i kultura fizyczna Wybrane zagadnienia. TOM 2*, (ss. 64 – 75). Gdańsk: WYDAWNICTWO UCZELNIANE Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego.
2. Skalski, D., Makar, P., Zabolotna, O., Telak, O. & Ostrowski, A. (2020). Struktura społeczna, nierówności i zróżnicowanie społeczne a edukacja zdrowotna. W J. Telak, D. Skalski, E. Zieliński, D. Czarnecki (red.), *Bezpieczeństwo, zarządzanie, medycyna i kultura fizyczna Wybrane zagadnienia. TOM 2*, (ss. 64 – 75). Gdańsk: WYDAWNICTWO UCZELNIANE Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego

3. Skalski, D., Kreft, P., Zabolotna, O., Stanula, A. & Zwara, R. (2020). Rola osobowości w procesie nabywania kultury fizycznej a edukacja zdrowotna. Wybrane zagadnienia. W J. Telak, D. Skalski, E. Zieliński, D. Czarnecki (red.), *Bezpieczeństwo, zarządzanie, medycyna i kultura fizyczna Wybrane zagadnienia. TOM 2*, (ss. 120 – 125). Gdańsk: WYDAWNICTWO UCZELNIANE Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego
4. Skalski, D., Formela, M., Zabolotna, O., Stanula, A. & Zwara, R. (2020). Słabe elementy socjalizacji do kultury fizycznej a edukacja zdrowotna. W J. Telak, D. Skalski, E. Zieliński, D. Czarnecki (red.), *Bezpieczeństwo, zarządzanie, medycyna i kultura fizyczna Wybrane zagadnienia. TOM 3*, (ss. 173 – 183). Gdańsk: WYDAWNICTWO UCZELNIANE Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego
5. Skalski, D., Zwara, R., Peczak-Graczyk, A., Makar, p., Zabolotna, O., Stanula, A. (2019). Sociologia kultury fizycznej w Polsce a edukacja zdrowotna. W *Zdrowie, Ratownictwo, kultura fizyczna i bezpieczeństwo*. (ss. 97–110).
6. Skalski, D., Zwara, R., Peczak-Graczyk, A., Makar, p., Zabolotna, O., Stanula, A. (2019). Sportowa emerytura – odchodzenie ze sportu a edukacja zdrowotna. *Zdrowie, Ratownictwo, kultura fizyczna i bezpieczeństwo*. (ss. 74–86).
7. Skalski, D., Zwara, R., Peczak-Graczyk, A., Makar, p., Zabolotna, O., Stanula, A. (2019). Rodzina polska a kultura fizyczna w kontekście edukacji zdrowotnej. *Zdrowie, Ratownictwo, kultura fizyczna i bezpieczeństwo*. (ss. 86–97).

Навчальні посібники:

1. Методика навчання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання факультету іноземних мов / уклад. Гембарук А. С., Холод І. В. Умань: Алмі, 2019. 160 с.
2. Вибрані питання ділового, креативного та академічного письма : навч. посіб. для студентів факультетів іноземних мов вищих навчальних закладів / упоряд.: О. В. Сушкевич. Умань, 2019. 120 с.
3. English in Use: посібник для студ. 3 курсу спец. «Мова і література (англійська)» ф-тів іноз. мов вищих закл. освіти / уклад.: І. С. Постоленко, Є. С. Процько. Умань: Візаві, 2019. 145 с. (протокол №5 від 26 листопада 2019 р.)
4. Галай О.В., Коваленко О.В. Practical Phonetics: навчальний посібник з практичної фонетики англійської мови для студентів вищих навчальних закладів педагогічної освіти. Умань, 2019. 156 с.
5. Прокоф'єв Г.Л. Граматичні проблеми перекладу: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів спеціальності 014 Середня освіта (Мова та література (англійська)) факультету іноземних. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 70 с.
6. Біленька Ю.О., Коломієць М.М. English Practice: навчальний посібник для студентів IV курсу факультету іноземних мов. Умань, 2019. 153 с.
7. Бондарук Я.В., Деркач С.П., Слободяник О.О. English Grammar in Practice: Part 2 – Non-Finite Forms of the Verb: навчальний посібник для студ. 2 курсу факультетів іноземних мов. Умань, 2019. 160 с.
8. Бондарук Я.В., Слободяник О.О. English Grammar in Practice: Part 1 – Subjunctive Mood and Modals: навчальний посібник для студ. 2 курсу факультетів іноземних мов. 2-ге вид., переробл. і допов. Умань, 2019. 166 с.

9. Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови (іспанської): навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / уклад.: Н. В. Мاستилко, Т. М. Філіппович. Умань: Алмі, 2019. 156 с.

10. Авчіннікова Г. Д., Бойчевська І. Б., Веремюк Л. Л. Граматика німецької мови: посібник для студ. гуманітарних спец. закладів вищої пед. освіти. Умань: АЛМІ, 2019. 131 с.

11. Французька мова для початківців: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад.: І. С. Лаухіна, В. Ю. Литвиненко, О. В. Побережник. 3-є вид., переробл. і доп. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «ОМІДА», 2019. 230 с.

12. Граматика німецької мови : посібник для студ. гуманітарних спец. закладів вищої пед. освіти / укл. Г.Д. Авчіннікова, І.Б. Бойчевська, Л.Л. Веремюк. Умань : АЛМІ, 2019. 130 с.

13. English: посібник з англійської мови для студ. історичних спец. закладів вищої освіти / Укл. А. Іванчук, А Тарасенко. Умань: Візаві, 2020. 160с.

14. English Exam Practise : метод. посіб. з підготовки до складання Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) з іноземної мови (англійська мова) для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. В. Свиридчук ; [рец.: Н. В. Шеверун, В. Б. Гошилик, В. В. Безлюдна]. – Умань, 2020. – 128 с. (рекомендований Вченою радою університету, 25.02.2020 номер протоколу № 9)

15. Гут Н.В., Павлюк В.І., Шумаєва С.П. English for Specific Purposes (Preschool and correctional Education) (навчальний посібник з англійської мови за професійним спрямуванням для студентів заочної форми навчання вищих закладів педагогічної освіти). Умань, 2019. 74 с.

16. Навчально-методичний посібник з англійської мови для студентів-іноземців (початковий рівень) / [уклад. С.П. Шумаєва]. Умань, 2019. 123 с.

17. Іноземна мова (англійська): навчальний посібник з англійської мови для студентів-заочників немовних спеціальностей закладів вищої освіти / Уманський пед. ун-т ім. Павла Тичини ; уклад. Безлюдна В. В. Умань : Візаві, 2019. 167 с.

18. Dictionary of musical terms. Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / укл. Г. О. Бондар, І.Ю. Щербань. – Умань: АЛМІ, 2019. 104 с.

19. Підготовка до ЗНО з англійської мови : (тести з граматики) : навчальний посібник / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; авт.-уклад.: Ю. В. Загребнюк, І. Б. Нестеренко ; [рец.: В. В. Безлюдна, А. В. Красуля, Т. А. Довгалюк]. – Умань : Алмі, 2019. – 120 с.

20. Джурило, А., Заболотна, О., Пироженко, Л., Смолінчук, Л., Топузов, О, «Україна – ЄС: крос-культурні порівняння в освітніх дослідженнях» (https://drive.google.com/open?id=1zMpcKZd-VrJhxJ8HuZCLC_KuewCpJWVs) – OER <https://www.oercommons.org/courseware/module/55606>

Інші наукові видання (словники, переклади наукових праць, науковий коментар, бібліографічний покажчик тощо):

1. Qualification Paper Guidelines: методичні рекомендації до написання випускної кваліфікаційної роботи з методики навчання англійської мови для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта. (Мова і література (англійська)) / укл.: Бевз О. П., Гембарук А. С. Умань, 2020. 51 с.

2. Observed Teaching Guidelines : методичні рекомендації до виконання завдань з виробничої практики для студентів факультету іноземних мов ОС «бакалавр» / укл.: Бевз О. П., Гембарук А. С. – 2-ге видання, доповнене. Умань, 2020. 40 с.

3. Методичні рекомендації з підготовки до складання Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) з іноземної мови (англійська мова) для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста). / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. В. Свиридюк ; [рец.: Н. В. Гут, І.В. Холод]. – Умань, 2020. – 96 с. (рекомендований Вченою радою факультету іноземних мов від 22.01.2020 р., протокол № 7)

4. Концепція розвитку іншомовної освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. В.В. Безлюдна, О. В. Свиридюк ; [ред.: О.А.Заболотна]. – Умань, 2020. – 15 с. (рекомендований Вченою радою факультету іноземних мов від 25.03.2020 протокол № 11)

Створено мультимедійний супровід навчальної дисципліни «Англійська мова для науково-педагогічного спілкування» та розміщено його в Google Classroom (професор Заболотна О.А.)

У минулому 2018/2019 навчальному році викладачами факультету опубліковано 6 монографій, 16 навчальних посібників, 3 методичних рекомендацій.

5.4. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі.

Кафедра англійської мови та методики її навчання вбачає свою мету у впровадженні конкурентноздатної системи європейської вищої освіти, що ґрунтується на гармонізації стандартів академічних кваліфікацій випускників (бакалавр; магістр) та національних стандартів якості освіти. Навчання в умовах ЕКТС вимагає від кафедри пошуку нових форм організації академічної діяльності, яка є пріоритетним напрямом розвитку закладів вищої освіти.

Загальна стратегія навчання іноземних мов визначається потребами сучасного суспільства та рівнем розвитку лінгвістичних, психолого-педагогічних і суміжних наук. Цією стратегією є комунікативно-діяльнісний підхід, який зумовлює практичну мету навчання іноземних мов, а саме: оволодіння іншомовним міжкультурним спілкуванням шляхом формування та розвитку міжкультурної комунікативної компетентності. Згідно з зазначеними вимогами, а також положеннями нової мовної політики в Україні процес вивчення іноземної мови на сучасному етапі базується на таких ключових поняттях, як «спілкування», «культура», «мотивація» та «інтерактивність».

У контексті означених вимог до іншомовної освіти необхідною умовою є впровадження таких технологій, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості та сприяли підвищенню мотивації вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення. З огляду на це у процесі викладання дисциплін кафедри широко використовувалась *інтерактивна модель навчання*, яка орієнтована на забезпечення комунікативно-діялісного характеру процесу засвоєння знань та набуття досвіду, необхідного для продукування нових знань, на створення умов для розвитку професіоналізму та мобільності суб'єктів навчальної взаємодії, готовності до соціальної взаємодії на засадах діалогу культур та реалізації культурно свідомої ролі у ньому.

Викладачами кафедри широко практикувалися такі типи інтерактивних технологій: інтерактивна технологія кооперативного навчання, інтерактивна технологія колективно-групового навчання, інтерактивна технологія ситуативного моделювання, кейс технології тощо.

Інтерактивна технологія кооперативного навчання. Серед технологій кооперативного навчання практикувалися такі інтерактивні технології, як: робота в парах і робота в малих групах. Цей вид діяльності є ефективним і максимально результативним на етапі тренування у спілкуванні. Ця технологія використовувалася для вирішення складних проблем, що потребують колективного розуму, коли завдання вимагає спільної, але не індивідуальної роботи. За умов парної чи групової роботи всі здобувачі вищої

освіти отримують можливість і час поміркувати, обміняти ідеями з партнером і лише потім озвучувати свої думки. Вона розвиває навички спілкування, вміння висловлюватися, критично мислити, переконувати, вести дискусію. Важливими моментами групової роботи є опрацювання змісту і подання групами результатів колективної діяльності. Заняття з використанням інтерактивної технології кооперативного навчання широко практикується викладачами кафедри англійської мови та методики її навчання (професори Безлюдний О.І., Бріт Н.М., доценти Гембарук А.С., Капелюшна Т.В., Комар О.С., Бевз О.П., Деркач С.П., Постоленко І.С., Бондарук Я.В., Солодчук А.В. Пономарьова О.А., старші викладачі Колісніченко А.І., Коваленко О.В., Галай О.В., викладачі Біленька Ю.О., Коломієць М.М. та інші). Працюючи в парах чи в групах змінного складу, здобувачам вищої освіти доводилося працювати з іноземною мовою для спілкування, вибираючи з різних матеріалів саме те, що потрібно було для реалізації конкретної мети. Це і була реальна мотивація для вживання мови з метою одержання інформації. Здобувачі вищої освіти виявляли свою ініціативу, творчість у справі.

Однією з інтерактивних технологій кооперативного навчання, що широко використовується всіма викладачами кафедри у навчальному процесі, є *проектна робота*, яка передбачає створення проекту одним, двома чи групою студентів.. Особливо ефективним є використання методу проектів на заключному етапі роботи над розмовною темою, коли здобувачі вищої освіти можуть комплексно презентувати вивчений активний лексичний мінімум, активізувати свої знання та вийти на вільний етап говоріння (монологічного або, навіть, діалогічного чи групового). Тому цей метод широко використовується викладачами практики усного та писемного мовлення та практичного курсу англійської мови (доценти Сушкевич О.В., Деркач С.П., Солодчук А.В., Постоленко І.С., Бондарук Я.В., Процько Є.С., Прокоф'єв Г.Л, старші викладачі Колісніченко А.І., Галай О.В., викладачі Біленька Ю.О. , Коломієць М.М., Люшнівська Л.М., Підгаєцька А.В.).

Інтерактивні технології колективно-групового навчання передбачають одночасну спільну роботу всієї групи. У навчальному процесі використовувалися такі технології, як: «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Мозаїка», «Аналіз ситуації» (доценти Бевз О.П., Постоленко І.С., Капелюшна Т.В., Холод І.В., старші викладачі Коваленко О.В., Галай О.В., Дудик Н.Т., Зевченко Т.М., викладачі Біленька Ю.О. , Коломієць М.М., Люшнівська Л.М., Підгаєцька А.В.). Ці технології є ефективними не лише під час викладання практики усного й писемного мовлення, а й під час вивчення практичної фонетики, методики навчання англійської мови.

Інтерактивні технології ситуативного моделювання передбачають включення учасників навчального процесу у діяльність в межах конкретних ситуацій спілкування, що відтворюють особливості реального життя або наближені до них. До цього типу інтерактивних технологій відносяться імітаційні та рольові ігри, які практикуються на проміжному етапі роботи над розмовною темою. Ефективність *рольових ігрових проектів* визначається спільним навчанням у діяльності, в умовах, максимально наближених до реальності.

Під час викладання дисциплін *Практичний курс англійської мови на I та II курсах ОС «магістр»* окрім *методу проектів* широкого використання здобули такі інноваційні форми навчання, як *кейс-метод* (доценти Сушкевич О.В., Процько Є.С., Постоленко І.С., Свиридчук О.В., старший викладач Яловенко О.В.). Використання саме цих інноваційних технологій навчання зумовлено тим, що студенти-магістранти мають сформовані мовленнєві компетентності в іншомовному спілкуванні, володіють основами науково-пошукової діяльності та мають сформовані соціальні та гуманітарні погляди.

Викладачі кафедри Коломієць М.М. та Біленька Ю.О. практикують такі прийоми роботи, як:

- "Wider World" – перегляд відео з різними акцентами, коли студентам ставляться різні завдання. Наприклад: впізнай акцент, розкажи про що говорив мовець, назви слова із словника мовця, які були використанні.
- "Question Storm", коли студенти за допомогою питань дізнаються зміст того, що переглянув їхній партнер.
 - "Videogloss" – студенти вчаться формувати словник з переглянутого.

Використання означених інтерактивних форм, методів та прийомів навчання є системним і логічно обґрунтованим у освітньому процесі. Їх застосування посилює особистісну та комунікативну орієнтованість навчання, стимулює творчість студентів та створює реальні умови для досягнення практичного результату навчання.

Інтерактивна модель навчання практикується також під час проведення лекційних занять з теоретичних дисциплін «Історія мови», «Країнознавство» (проф. Бріт Н.М.), «Методика навчання англійської мови у вищій / профільній школі» (доц. Гембарук А.С.), «Інтерпретація тексту» (доц. Бевз О.П.), «Теорія і практика перекладу» та «Вибрані питання теорії та практики перекладу» (доц. Комар О. С.), «Аналіз підручників з англійської мови» (доц. Капелюшна Т.В.), «Аналіз публіцистичного тексту» (доц. Постоленко І.С.), що дозволяє поєднувати керуючу роль викладача з високою активністю студентів. Під час читання лекцій використовувались мультимедійні презентації у системі PowerPoint.

Навчальна дисципліна «Методика навчання англійської мови» викладається за типовою програмою, розробленою у рамках спільного проекту МОН України та Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління» та не передбачає лекційних занять. Усі аудиторні заняття викладачі (Бевз О.П., Гембарук А.С., Капелюшна Т.В., Холод І.В., Колісниченко А.І., Коваленко О.В., Ремезовська Н.М.) проводять у формі методичних майстерень – інтерактивних сесій, на яких студенти конструюють нові знання за так званним «навчальним циклом» Колба (з опорою на власний досвід, через спостереження і роздуми перетворюють їх на «абстрактні концепції», які забезпечують новий зміст діям, котрі можна апробувати на практиці і таким чином створюють новий досвід). Такий підхід сприяє розвитку автономності студентів, критичного мислення, усвідомленню власної відповідальності за результати свого навчання та спрямований на формування компетентностей 21 століття, якими має володіти сучасний вчитель англійської мови – вчитель нового покоління.

Підвищенню професійної майстерності викладачів кафедри теорії та практики іноземних мов, їхньому ознайомленню із інноваційними технологіями навчання сприяло запровадження в університеті методичного семінару для викладачів, де слухачам була надана унікальна можливість послухати лекції на актуальні теми вузівської педагогіки, психології та методики викладання провідних професорів університету та поділитися власним досвідом.

1) Професором Білецькою І.О. у ході викладання дисципліни «Лексикологія» на IV курсі факультету іноземних мов продовжувалася практика впровадження інтерактивних технологій, чільне місце серед яких займали групові дискусії тощо («Мозаїка», «Мікрофон», «Інтерв'ю»). Широко використовувалися також проектні технології з використанням мультимедійних засобів навчання. Означені види роботи є особливо ефективними на заключному етапі роботи над певною темою. Їх застосування посилює особистісну та комунікативну орієнтованість навчання, стимулює творчість студентів та створює реальні умови для досягнення практичного результату навчання.

2) Кандидатом філологічних наук Пономарьовою О.А. під час викладання дисципліни «Ділова англійська мова» для студентів-магістрантів факультету іноземних мов серед інтерактивних методів розвитку іншомовної комунікативної компетенції та навчання професійно-орієнтованого спілкування особливо активно використовуються ділові ігри та метод «кейс-стаді» (Case Study). Сутність кейс-методу полягає у тому, щоби навчити студентів діяти мовними засобами у реальній професійно-орієнтованій ситуації, опис якої відображає практичну проблему і вимагає актуалізації комплексу засвоєних раніше

певних знань як із іноземної мови, так і зі спеціальності. Наприклад, метод Case Study успішно зарекомендував себе під час вивчення теми «Job Interview», адже спроектована ситуація дала можливість студентам-магістрам відчути відповідальність за прийняті рішення, давати професійно-вмотивовані коментарі, самостійно напрацювати шляхи вирішення проблем і, врешті, подивитися на ситуацію як з боку інтерв'юера, так і з боку претендента на роботу.

Ділова гра виявилася успішною формою відтворення предметного і соціального змісту, професійної діяльності магістрантів, моделювання відносин, характерних для професійної діяльності майбутніх учителів. Так, ділові ігри з тем «Business meeting», «Negotiations», «Business telephoning» дали можливість створити максимально наближені конфліктні ситуації, пов'язані з професійною діяльністю, а також змусили взаємодіяти усіх учасників гри щоб успішно виконати певні ролі.

3) Доцентом Безлюдним Р.О. на заняттях з дисципліни «Іноземна мова (англійська)» застосовувався принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності, тобто заняття були побудовані так, щоб всі види МД формувалися паралельно та взаємопов'язано. Варто зазначити, що з метою активізації пізнавальної діяльності студентів, на заняттях широко використовуються сучасні педагогічні технології, наприклад, проектна робота як підсумок теми (з використанням сучасних технічних засобів), коли студенти уже вивчили необхідну лексику і опрацювали запропоновані тексти; прийом «живе речення», який можна використовувати як для тренування порядку слів у реченні, так і для кращого засвоєння нового лексичного матеріалу.

4) Викладачем-стажистом Гурським І.Ю. на заняттях з дисципліни вільного вибору студента «Порівняльна лексикологія української і англійської мов» були використані такі інтерактивні методи навчання: «Займи позицію», «Мозковий штурм».

Метод «Займи позицію» був використаний під час вивчення теми «A contrastive analysis of neologisms in English and Ukrainian». Студентам була запропонована навчальна проблема лінгвістичного характеру. Студенти повинні були висловити власні точки зору із поданої теми. На основі систематизації їхніх поглядів було сформовано 3 групи. Кожна група мала обрати спікера, який повинен презентувати загальну точку зору усіх членів команди. Після обговорення студенти мали обрати правильне вирішення лінгвістичної проблеми зваживши усі запропоновані аргументи. Слід відзначити, що означений метод сприяв формуванню вміння висловлювати власну точку зору із лінгвістичної проблематики добираючи систему аргументів.

Метод «Мозковий штурм» був використаний під час опанування студентами теми «A contrastive analysis of occasionalisms in English and Ukrainian» із метою активізації творчого потенціалу майбутніх учителів англійської мови НУШ. Студентам було запропоновано ряд оказіоналізмів із лексичного фонду української та англійської мов, семантичне значення яких викликає значні труднощі. На першому етапі («Генерація ідей») студенти пропонували власні ідеї щодо вирішення поставленої лінгвістичної проблеми. На другому та третьому етапах («Відбір кращої ідеї», «Аналіз ідей») студентами було здійснено аналіз запропонованих ідей та їх класифікації на 2 групи: ефективні, не дієві у світлі поставленої проблеми. Слід відзначити, що означений метод уможливив здійснення англійської комунікації в контрактивному лінгвістичному світлі та сприяв формуванню навичок працювати в команді та вміння переносити теоретичні лінгвістичні знання в площину англійської професійної комунікації.

5) Доцент Лаухіна І.С., викладачі Побережник О.В., Філіппович Т.М. широко застосовують різноманітні види групової роботи (єдиної та диференційованої) під час викладання практичних дисциплін «Практичний курс французької мови», «Практичний курс іспанської мови», що створює умови не лише для розвитку пізнавального інтересу, а й для залучення студентів до більш активної пізнавальної діяльності взагалі. Крім того, виходячи з передумови, що для кожного студента визначальною є власна внутрішня активність, викладачі намагалися створити такі умови участі студентів у груповій

діяльності, коли прояв їх активності різноманітний за формою й максимально насичений за змістом.

6) Старшим викладачем Литвиненком В.Ю. та викладачем Побережником О.В. під час вивчення іноземними студентами дисциплін «Практичний курс французької мови» та «Латинська мова» апробовані технології індивідуалізації процесу навчання. Організація навчально-виховного процесу для студентів-іноземців здійснювалася із врахуванням їх індивідуальних особливостей, рівня розвитку їх здібностей та сформованого досвіду. Його основне призначення полягало в тому, щоб забезпечити максимальну продуктивну роботу всіх студентів у групі. Найпоширенішою моделлю організації навчального процесу для студентів-іноземців була така: 1) викладач взаємодіє лише з одним студентом; 2) один студент взаємодіє лише із засобами навчання (книги, комп'ютер тощо). Головною перевагою індивідуального навчання стало те, що воно дозволило повністю адаптувати зміст, методи та темпи навчальної діяльності студента-іноземця до його особливостей, слідувати за кожною дією та операцією при вирішенні конкретних завдань, за його рухом від незнання до знання, вносити вчасно необхідні корективи в діяльність як студента, так і викладача.

7) Викладач Філіпович Т.М. на заняттях з «Практичного курсу іспанської мови» практикує ігрові методи навчання (гра «Майстер-шеф» з теми «Кухня Іспанії», де студенти відгадували рецепт іспанської страви за поданими інгредієнтами та відтворювали її приготування, гра «Здогадайся хто це?» за темою «Зовнішність», в ході якої студенти описували відомих особистостей та відгадували їх, гра «Мікрофон», де студенти по-черзі висловлюють ідеї щодо зазначеної теми, інтерв'ю, гра «Підкажи дорогу іноземному туристу», та ін.); метод віртуальної екскурсії (студенти вибирають місто в Іспанії, яке вони бажають відвідати, разом з викладачем створюють план віртуальної екскурсії, шукають необхідні веб-ресурси та виступають в ролі гідів, представляючи ту чи іншу пам'ятку культури протягом заняття).

8) Доцентом Кирилюк М.А., викладачем Ставчук Н.В. використовувався метод рефлексії під час викладання дисциплін «Практичний курс німецької мови» для студентів 3 курсу факультету іноземних мов. Цей метод є природним невід'ємним та важливим компонентом інтерактивного навчання, що полягав у складанні на задану опрацьовану тематику діалогів із висловленням власної думки, роботи у парах, групах та індивідуально під час перевірки лексико-граматичних навичок та умінь, у письмовій та усній формах, тощо. Також студенти відтворювали лексичні та граматичні одиниці шляхом виконання розділів програми Rosetta Stone (німецька мова) та завдань в ігровій формі програми Kahoot.

Інноваційні технології, що впроваджувалися в навчально-виховний процес кафедрою іноземних мов, пов'язані з результатами роботи семінарів:

1. Особливості роботи з різними формами тестових завдань (характеристика сертифікаційної роботи з іноземних мов за технологією ЗНО для студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти).
2. Лексичний і граматичний аспекти іншомовної комунікації як об'єкти контролю на єдиному вступному випробуванні для студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти.
3. Структура завдань для контролю усного і писемного мовлення студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти (вступ до магістратури за технологією ЗНО).
4. Особливості відбору автентичного матеріалу для укладання завдань до єдиного вступного випробування за технологією ЗНО для студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти.

У результаті вийшли друком методичні рекомендації з підготовки до складання Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) з іноземної мови (англійська мова) для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) та викладачі продовжують працювати в

напрямку вдосконалення персональних сайтів, які використовуються в освітньому процесі:

<http://english-with-irene.jimdo.com/>

<http://english-bees.jimdo.com/>

<http://funnyenglishwithelena.jimdo.com/>

<http://teachingandlearningenglish.jimdo.com/>

<http://english-for-masters.jimdo.com/>

<http://boyilona.jimdo.com/>

<http://learnenglishwithalla.jimdo.com/>

natalia-gut.jimdo.com

englishcourseforstudents1.jimdo.com

englishforall1.jimdo.com

<http://goodenglishwithnatalie.jimdo.com/>

<http://studytogether.jimdo.com>

<http://englishwithanna.jimdo.com>

nadouchitenglish.jimdo.com

<http://bestenglishwithyakov.jimdo.com/>

5.5. Організація та проведення семінарських, практичних і лабораторних занять, забезпеченість їх навчально-методичною документацією (вказати нововведення, недоліки).

Великим досягненням сучасної системи освіти є право викладача іноземної мови на вільний вибір засобів та форм навчання. Для оволодіння іншомовним міжкультурним спілкуванням через формування і розвиток міжкультурної комунікативної компетенції система організації та проведення практичних занять на середньому та старшому етапах була побудована на комплексному використанні всіх засобів і форм навчання та включала такі аспекти: відмова від індивідуальної та фронтальної роботи в групі на користь взаємодії у парах, групах, командах; наближення навчальної ситуації на уроках до реального спілкування; логічне чергування різноманітних видів навчальної діяльності; впровадження інтерактивних видів роботи за рахунок використання парної та групової роботи; використання широкого спектру додаткових навчальних програм; врахування новітніх технологій та методик при плануванні навчальної діяльності; залучення студентів до читання іншомовних професійних статей і розділів книг з метою пошуку інформації або виконання індивідуального завдання.

Згідно до навчальних планів відповідних спеціальностей кафедра англійської мови та методики її навчання здійснює викладання дисциплін, забезпечуючи цілісну систему лекційних, практичних і семінарських занять. Значне місце в системі підготовки фахівців посідають практичні заняття. Головне їх завдання — закріплення, переведення у довготривалу пам'ять теоретичних знань, формування навичок і вмінь з тієї чи тієї навчальної дисципліни, оволодіння апаратом наукових досліджень. Організація та проведення практичних занять з дисципліни кафедри відбувається відповідно до навчальних та робочих навчальних програм та має відповідне навчально-методичне забезпечення, що відповідає акредитаційним вимогам.

Практичні заняття з фахових дисциплін чітко структуровані, маючи на меті проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів; постановку викладачем загальної проблеми та її обговорення за участю студентів; розв'язання завдань з їх подальшим обговоренням; розв'язування контрольних завдань; їх перевірка й оцінювання. У процесі проведення практичних занять використовуються різні методи навчання. Оскільки головним завданням цього виду навчальної роботи є формування відповідних компетентностей, провідне місце відводиться різноманітним вправам,

переважно умовно-комунікативним, комунікативним та вирішенню комунікативних завдань.

Великим досягненням сучасної системи освіти є право викладача іноземної мови на вільний вибір засобів навчання. Перевага надається автентичним навчально-методичним комплексам: Speak out Advanced, New Language Leader Advanced, Upstream (Advanced). Широко використовуються навчально-методичні посібники, розроблені викладачами кафедри. Проте, не можна досягти головної мети в навчанні англійської мови – оволодіти іншомовним міжкультурним спілкуванням через формування і розвиток міжкультурної комунікативної компетентності, використовуючи лише один підручник. Тому система організації та проведення практичних занять була побудована на комплексному використанні всіх засобів навчання і включала такі аспекти:

- відмова від індивідуальної та фронтальної роботи в групі на користь взаємодії у парах, групах, командах;
- наближення навчальної ситуації на заняттях до реального спілкування;
- логічне чергування різноманітних видів навчальної діяльності;
- впровадження інтерактивних видів роботи за рахунок використання парної та групової роботи;
- використання широкого спектру додаткових навчальних програм;
- врахування новітніх технологій та методик при плануванні навчальної діяльності;
- залучення здобувачів вищої освіти до читання англійських професійних статей і розділів книг з метою пошуку інформації або виконання індивідуального завдання.

До основних *недоліків* в організації та проведенні практичних занять відноситься відсутність доступу до Інтернет-мережі в аудиторіях факультету. Наявність технічного забезпечення лише у комп'ютерному класі значно обмежує використання можливостей Інтернетресурсів під час проведення практичних занять.

Проведення практичних занять у дистанційному режимі у зв'язку з пандемією коронавірусу дозволила апробувати різні онлайн платформи та програми, з'ясувати їх переваги та недоліки. Зокрема, було з'ясовано недостатню функціональність платформи Moodle для проведення практичних занять з дисциплін кафедри та доведено переваги платформи Google Classroom, яка дає можливість здійснювати контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти не лише шляхом виконання тестів та письмових завдань, а й надає широкі можливості для реалізації усної взаємодії, використанні інтерактивних форм роботи та є набагато простішою в управлінні.

Залежно від завдань і змісту практичних занять на кафедрі теорії та практики іноземних мов практикують: традиційні (тематичні) заняття; підсумовуючі заняття (повторення і систематизації знань, між предметні та ін.); спецсемінари. Традиційні практичні заняття орієнтовані на обговорення групи проблем, які вивчались студентами самостійно або опрацьовувалися на лекції. Метою практичних занять є розширити й поглибити сферу навчально-наукового пізнання з конкретної проблеми, заохотити студентів до дослідницької роботи, розвинути творче мислення та розширити кругозір студента. Залучення студентів до самостійної творчої роботи, активізує його прихований потенціал. Традиційно при підготовці практичних занять навчально-пізнавальна діяльність студентів організувалася наступним чином: 1. Повідомляється тема і план семінару. 2. Пропонується для самостійного вивчення основна і додаткова література. 3. Даються усні чи письмові (у вигляді «Методичних рекомендацій») поради щодо підготовки до семінарів. 4. Готуються індивідуальні завдання та за необхідності проводиться консультація з теми семінару.

Доцент Кирилук М.А. у 2019/2020 н.р. продовжувала практикувати таку форму проведення практичних занять, як тематичного «круглого столу» за присутності інших викладачів секції німецької мови та викладачів кафедри, які беруть участь в обговоренні, що забезпечує посилення комунікативної спрямованості навчального процесу з іноземної мови.

Викладачем іспанської мови Філіппович Т.М. започатковано проведення практичного заняття-екскурсії на тему «Прогулюючись парком «Софіївка»», на якому вдало зреалізовано практичну, освітню, виховну та розвиваючі цілі заняття через: бесіду про пори року, погоду, опис змін у природі з метою закріплення опрацьованого раніше лексичного матеріалу; монологічне мовлення іспанською мовою на тему історії виникнення парку з використанням минулих часів, повторення числівників; рольову гру (опис об'єктів парку студентами у ролі іспаномовного гіда); діалогічне мовлення у формі «гід-турист» (повторення прийменників).

Проведення практичних занять з дисциплін кафедри передбачає використання необхідної навчально-методичної документації: плани-конспекти, методичні рекомендації до практичних занять, що містять теоретичні запитання, практичні завдання, перелік основної термінології, тематику рефератів, рекомендовану літературу та тести для самоконтролю.

Основними недоліками у проведенні практичних занять є: зменшення кількості годин, які відводяться на дисципліну, що призводить до спрощення матеріалу, збільшення частки самостійної роботи і негативно впливає на рівень оволодіння іноземною мовою; дуже низький рівень підготовки деяких студентів-іноземців; пасивна участь студентів і відсутність дискусії з обговорюваних питань; відірваність від практики теоретичних знань студентів.

5.6. Організація та контроль за самостійною та індивідуальною роботою здобувачів вищої освіти.

Завдання самостійної роботи у закладі вищої освіти – навчити студентів: творчо і самостійно працювати; планувати особисту стратегію навчання; раціонально організовувати свій час; працювати з комп'ютером; опрацьовувати літературні джерела; виконувати дослідницьку роботу, аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень тощо.

Найпоширенішими видами самостійних та індивідуальних навчальних завдань є: конспект з теми за заданим або власно розробленим студентом планом; реферат з теми або вузької проблеми; підготовка презентації з теми; анотація прочитаної додаткової літератури з теоретичної дисципліни, бібліографічний опис тощо; реферування іншомовних текстів за фаховими темами тощо.

Система організації та контролю за самостійною (індивідуальною) роботою здобувачів вищої освіти здійснювалася кафедрою англійської мови та методики її навчання відповідно до Положення про самостійну роботу студентів в УДПУ імені Павла Тичини. Як на рівні форми, так і на рівні змісту та контролю самостійна робота регламентувалася відповідними робочими програмами, планами, графіками консультацій тощо. Керівництво самостійною (індивідуальною) роботою охоплювало: чітке її планування, детальне продумування її організації, безпосереднє або опосередковане керівництво з боку викладача, систематичний контроль за поетапними і кінцевим результатами самостійної роботи студентів, оперативне доведення до відома студентів оцінки результатів їх самостійної роботи і внесення відповідних корективів у її організацію. Самостійна робота здобувачів вищої освіти охоплювала:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з навчальних дисциплін протягом семестру;
- роботу над окремими темами навчальних дисциплін відповідно до навчально-тематичних планів;
- підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою;
- підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт;
- підготовку до підсумкової атестації;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;

- участь у предметних олімпіадах;
- участь у роботі науково-методичних семінарів-тренінгів;
- участь у науковій і науково-методичній роботі кафедри, у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах тощо.

Специфіка навчальних дисциплін кафедри передбачає також такі види самостійної роботи, як:

- домашнє та індивідуальне читання художньої літератури мовою оригіналу;
- аудіопрактикум;
- пошук англомовної інформації в мережі Інтернет.

Робота над текстами для домашнього та індивідуального читання, здійснювалася здобувачами вищої освіти самостійно. До кожного розділу розроблений комплекс завдань, спрямованих на активізацію нових лексичних одиниць, на вироблення навичок літературного перекладу та висловлювання власної думки щодо прочитаного. Контроль за виконанням завдань здійснювалося під час практичних занять з практики усного чи писемного мовлення та практичного курсу англійської мови двічі на місяць. Цей вид самостійної роботи має повне навчально-методичне забезпечення.

Невід'ємною складовою підготовки фахівців іноземних мов є організація *самостійної роботи здобувачів вищої освіти у лінгафонній лабораторії*, яка містить банк автентичних довідково-інформаційних джерел та мультимедійні засоби навчання. При кафедрі англійської мови та методики її навчання функціонує лінгафонний кабінет та комп'ютерний клас (ауд. 409, 409а), робота яких інтегрована в навчальний процес, є його невід'ємною складовою і спрямована на забезпечення ефективної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в таких її різновидах як:

- керована викладачем в рамках обов'язкового академічного заняття самостійна робота здобувачів вищої освіти;
- самостійна робота здобувачів вищої освіти в режимі виконання завдань лабораторної роботи;
- індивідуальна робота здобувачів вищої освіти.

Заняття в лінгафонних класах є обов'язковими для здобувачів вищої освіти I та II курсів навчання і проводилися щоденно з 8-00 до 16-00 за умови обов'язкового дотримання спеціально складеного графіка, котрий щоразу ретельно узгоджується з основним розкладом занять на факультетах.

Одним із різновидів самостійної роботи здобувачів вищої освіти є виконання завдань з Video activity у домашніх умовах, що передбачало перегляд відео та подкастів на сайті <https://www.ted.com>, а потім виконання завдань, розроблених викладачами на основі відеоматеріалу.

Самостійна робота студентів передбачає також *пошук англомовної інформації в бібліотеці та в мережі Інтернет* та підготовку творчих міні проектів англійською мовою відповідно до тематики навчальних модулів, передбачених робочою програмою. Цей вид діяльності передбачає вміння швидко знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою та коректне цитування знайденого. Тому кафедра надавала особливої уваги цьому виду роботи. Перелік необхідної літератури, як правило, наводиться в навчально-методичному комплексі дисципліни. Тому завдання студента зводилося до самостійного знаходження цих матеріалів шляхом пошуку в паперових або електронних фондах бібліотек, а також у файлових архівах, базах даних та знань, доступ до яких здійснюється за допомогою відповідних сервісів *Інтернет* (зокрема *Word Wide Web, FTP* та *UseNet newsgroups*).

Викладання дисципліни «Методика навчання англійської мови» базується на автономії здобувачів вищої освіти, самостійному пошуку необхідної інформації. Тому кафедрою створено та розміщено на платформі Moodle навчально-методичний Інтернет-ресурс, який містить усі необхідні матеріали з методичної та практичної підготовки майбутніх учителів англійської мови.

Забезпеченість здобувачів вищої освіти навчально-методичною літературою є важливою складовою і необхідною умовою ефективної організації самостійної роботи. Тому кафедрою проводиться значна робота щодо забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними методичними матеріалами для самостійної роботи – підручниками, посібниками, практикумами, методичними рекомендаціями; навчальними програмами з кожної дисципліни, матеріалами та завданнями для самостійної роботи, тестами для контролю рівня навчальних досягнень. Навчально-методичні видання регламентують зміст навчання і спрямовані на формування компетентностей і якостей, які необхідні у професійній діяльності майбутніх фахівців. У звітному році викладачами кафедри опубліковано 8 навчальних посібників, з яких 1 рекомендований Вченою радою університету та 2 методичних рекомендацій.

Контроль за якістю засвоєння самостійно опрацьованого матеріалу здійснюється викладачами передусім на заняттях засобом традиційних та нетрадиційних форм, а також на консультаціях, які проводяться викладачами згідно графіка. Серед методів контролю за самостійною роботою здобувачів вищої освіти – експрес-опитування, співбесіда, тестовий контроль, контроль практичних умінь і навичок, контроль рівня сформованості компетентностей. Зовнішній контроль за самостійною роботою з боку викладача поєднувався із самоконтролем навчальної діяльності. У цьому разі викладач зосереджував увагу на наданні допомоги, тим кому, це особливо необхідно і на тому, що вимагає дійсно кваліфікованого втручання педагога. Такий підхід до організації контролю допомагає здобувачам вищої освіти критично оцінювати свої успіхи в навчанні та помилки, правильно організувати подальшу роботу, забезпечити її системність та регулярність.

Одним із видів організації індивідуальної та самостійної роботи викладачів кафедри теорії та практики іноземних мов зі студентами є використання сучасних технологій навчання, що запроваджуються в університеті, зокрема, модульне динамічне об'єктно-орієнтоване середовище для навчання Moodle, електронне листування студентів і викладачів.

Студенти, які розпочинають вивчення дисципліни, на перших заняттях інформуються викладачем щодо організації самостійної роботи з дисципліни, а саме: про перелік і обсяг обов'язкових і вибіркових завдань, терміни їх виконання і особливості оцінювання, графік проведення консультацій, а також отримують опис дисципліни, методичні вказівки та індивідуальні завдання для самостійної та індивідуальної роботи тощо. Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Результати фіксуються в журналі обліку роботи викладача. Бали, набрані студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додаються до суми балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи з дисципліни.

При розробці навчально-методичних матеріалів щодо організації навчально-виховного процесу викладачі враховують, що самостійна робота як вид навчальної діяльності реалізується студентами, в основному, при підготовці до контрольних заходів та при виконанні індивідуальних завдань. Тому методичні рекомендації до всіх видів навчальної діяльності студентів в своєму складі мають вичерпні відомості про самостійну роботу студента під час підготовки до контрольних заходів за видами навчальної діяльності (лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, семінари).

Студенти забезпечені необхідною майже з усіх дисциплін кафедри підручничковою та допоміжною літературою для самостійної підготовки.

У 2019/2020 н.р. самостійна та індивідуальна робота студентів із практичних курсів забезпечувалася методично: сучасними навчально-методичними комплексами (німецька мова з перспективами, французька мова з перспективами), де передбачені завдання для самостійної роботи та для самоконтролю; розробками занять із аудіо та відео практикуму в лінгафонному кабінеті; методичними рекомендаціями з організації аудиторної та

самостійної роботи студентів з ПКНМ на засадах КМСОНП для магістратури на факультеті іноземних мов за авторства викладачів кафедри; навчальним посібником з лінгвокраїнознавства другої іноземної мови (німецької), другим переробленим виданням 2016 р. за авторства М. А. Кирилюк, Г. Д. Авчіннікової; посібниками з домашнього читання видавництва «Нова книга» та виданням: *Das Leseparadies I, II.* – 2-е вид., переробл. і доповн. / Упоряд. Б. І. Гінка. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. – 212 с.; матеріалами газет «Deutsch», «LeParisien», «L'Humanité» (тексти для перекладу, анотування, методичні розробки уроків із німецької та французької мови).

Самостійна робота студентів із теоретичних курсів забезпечувалася методично: посібниками для самостійної та індивідуальної роботи студентів за авторства викладачів кафедри; переліком літературних джерел для конспектування матеріалу, написання рефератів, творів, роботи над студентськими проектами; переліком каталогів звичайних і електронних бібліотек, адресами інформаційно-пошукових мереж Інтернет; автентичними художніми та публіцистичними текстами, тощо.

Самостійна робота студентів у позааудиторний час як на рівні форми, так і на рівні змісту та контролю регламентувалася відповідними робочими програмами, графіками консультацій тощо.

Контроль за якістю засвоєння самостійно опрацьованого матеріалу здійснюється передусім на заняттях засобом традиційних та нетрадиційних форм, а також на консультаціях, які проводяться викладачами згідно графіку.

У звітному 2019/2020 н.р. вийшли друком навчальні посібники, укладені викладачами кафедри, які охоплюють матеріал та завдання для самостійної роботи студентів:

1) Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови (іспанської): навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / уклад.: Н. В. Мاستилко, Т. М. Філіппович. Умань: Алмі, 2019. 156 с.

2) Авчіннікова Г. Д., Бойчевська І. Б., Веремюк Л. Л. Граматика німецької мови: посібник для студ. гуманітарних спец. закладів вищої пед. освіти. Умань: АЛМІ, 2019. 131 с.

3) Французька мова для початківців: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад.: І. С. Лаухіна, В. Ю. Литвиненко, О. В. Побережник. 3-є вид., переробл. і доп. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «ОМІДА», 2019. 230 с.

Робочими програмами з дисциплін кафедри іноземних мов передбачені теми, що виносяться на самостійне опрацювання. Самостійна робота студентів включає такі види діяльності, як пошук та опрацювання додаткової літератури; конспектування, складання планів текстів; кодування інформації (складання схем, таблиць); написання та захист рефератів; підготовка повідомлень на задану тему; виконання додаткових вправ та творчих завдань; виконання письмових контрольних робіт; роботу в інформаційних мережах; анотацію прочитаної літератури; написання резюме; робота з відеоматеріалами на практичних заняттях тощо.

Тематика, що виносить на самостійне опрацювання, внесена до інтерактивного комплексу. Усі теми підкріплені методичними рекомендаціями та матеріалами для їх виконання. Забезпеченість студентів основною та допоміжною навчально-методичною літературою є запорукою стрункої організації навчально-педагогічного процесу не лише безпосередньо на занятті в аудиторії, але і в процесі самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Організація та контроль за самостійною (індивідуальною) роботою студентів на кафедрі здійснювалася викладачами щотижня відповідно до графіку чергування та консультацій викладачів з відмітками про її проведення та специфіки спеціальності та кількості студентів у групі.

5.7 Організація та контроль за виконанням курсових та випускних кваліфікаційних робіт.

Згідно навчального плану кафедрою англійської мови та методики її навчання здійснювалося керівництво написанням курсових робіт з методики навчання англійської мови в ЗЗСО здобувачами вищої освіти III курсу спеціальність 013 Початкова освіта. Освітня програма Початкова освіта. Середня освіта (Мова і література (англійська)). Загалом було виконано 6 курсових робіт. Відповідно до Положення про курсову роботу УДПУ імені Павла Тичини, де зазначено, що керівництво написанням курсових робіт здійснюється провідними викладачами кафедри, які мають наукові ступені та звання, керівництво курсовими роботами здійснювалося доцентом Холод І. В. На допомогу студентам при написанні курсових робіт викладачами кафедри опубліковано та завантажено в систему Moodle методичний посібник: *Курсова робота з навчальної дисципліни «Методика викладання іноземних мов»*: посібник для студентів факультету іноземної філології / укл.: Бевз О. П., Бріт Н. М., Гембарук А. С., Ремезовська Н. М. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – 54 с.

Тематика курсових робіт затверджена на засіданні кафедри (протокол № 1 від 27.08.2019 р.) і охоплює різні аспекти цієї дисципліни: загальні питання методики викладання англійської мови, методика формування мовної та мовленнєвої компетентностей, особливості організації навчально-виховного процесу з англійської мови на різних ступенях навчання. Запропонована тематика є актуальною, а результати досліджень здобувачів вищої освіти мають теоретичне і практичне значення. Дослідження значною мірою сприяють систематизації, закріпленню та розширенню теоретичних і практичних знань зі спеціальності.

Керівництво та консультування щодо написання курсової роботи носило системний характер. Двічі на місяць відбувалися зустрічі керівника курсових робіт зі здобувачами вищої освіти з метою обговорення науково-категоріального апарату дослідження, визначення цілей та завдань, а також практично-експериментальної частини дослідження. По завершенню написання курсових робіт, науковим керівником роботи було прорецензовано із резолюцією на рекомендацію (не рекомендацію) до захисту. Захист курсових робіт відбувався за присутності комісії із складу викладачів кафедри англійської мови та методики її навчання. Протоколи захисту курсових робіт зберігаються на кафедрі. Результати захисту курсових робіт обговорювались на засіданні кафедри 21.05.2020 р. (протокол № 10).

Згідно навчального плану здобувачі вищої освіти ОС «бакалавр» 36с-37с, 41-43 груп факультету іноземних мов працювали над написанням випускних кваліфікаційних робіт з навчальної дисципліни «Методика навчання англійської мови» у другому семестрі 2019/2020 н.р. Керували написанням бакалаврських робіт такі викладачі кафедри англійської мови та методики її навчання: Бевз О.П., к.п.н., доцент; Гембарук А.С., к.п.н., доцент; Постоленко І.С., к.п.н., доцент; Сушкевич О.В., канд. філ.н., доцент; Прокоф'єв Г.Л., канд. філ.н., доцент; Деркач С.П., к.п.н., доцент; Капелюшна Т.В., к.п.н., доцент; Комар О.С., канд. філ.н., доцент; Бондарук Я.В., к.п.н., доцент.

Орієнтовну тематику випускних кваліфікаційних робіт ОС «бакалавр» на 2019-2020 н.р. затверджено на засіданні кафедри від 19 вересня 2019 року, протокол №2.

Тематику робіт здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр» 36с-37с, 41-43 груп факультету іноземних мов затверджено на засіданні кафедри від 17 жовтня 2019 року, протокол №3.

На кафедрі подано остаточні варіанти випускних кваліфікаційних робіт з навчальної дисципліни «Методика навчання англійської мови» здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр» 36с-37с, 41-43 груп факультету іноземних мов, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Питання допуску випускних кваліфікаційних робіт до захисту було розглянуто на засіданні кафедри 21 травня 2020 року, протокол № 10. Усі роботи оформлені відповідно

до вимог до написання, оформлення та структури кваліфікаційної роботи, передбачених типовою програмою «Методика навчання англійської мови», розробленої у рамках спільного проекту МОН України та Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління». Кожна бакалаврська робота укомплектована пакетом супровідних матеріалів, що включає такі документи: заява, завдання на випускні кваліфікаційну роботу (timeline), рецензія, подання голові ЕК з висновком наукового керівника. Захист робіт відбувся на засіданні екзаменаційної комісії факультету іноземних мов 24, 25 та 26 червня 2020 року.

У 2019/2020 н. р. професором Безлюдним О.І. здійснювалося керівництво написанням 3 випускних кваліфікаційних робіт магістерського рівня. Роботи виконані відповідно до чинних вимог, укомплектовані пакетом супровідних матеріалів, пройшли відповідну апробацію та успішно захищені на засіданні екзаменаційної комісії факультету іноземних мов.

У 2019/2020 н. р. викладачі кафедри теорії та практики іноземних мов забезпечували керівництво курсовими роботами з теоретичних дисциплін іноземної мови студентів 4 курсу факультету іноземних мов денної (71 особа) та заочної (32 особи) форм навчання та курсовими роботами зі спеціальності магістрантів I курсу факультету української філології (24 особи). Керівництво курсовими роботами здійснювали професор Білецька І.О., доценти Паладьєва А.Ф., Лаухіна І.С., Авчіннікова Г.Д., канд. пед. наук Кришко А.Ю., канд. філол. наук Мاستилко Н.В. Тематика курсових робіт затверджена на засіданні кафедри 27.08.2019 р. (протокол № 1). Теми курсових робіт з їх виконавцями реєструються у спеціальному журналі.

Для якісного виконання курсових робіт на кафедрі розроблено методичні рекомендації з їх написання та захисту (Курсова робота з теоретичних дисциплін іноземної мови : методичний посібник / уклад. І. О. Білецька, А.Ф. Паладьєва. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – 104 с.), в яких подано загальні вимоги, поради щодо вибору і затвердження теми; інформацію щодо задуму та організації дослідження, оформлення курсової роботи, літературних джерел, процедуру захисту та оцінювання. У додатках студентам запропоновано зразки оформлення титульного аркуша, змісту, наукового апарату дослідження, кліше та звороти, рекомендовані для презентації результатів теоретичної і практичної частин дослідження, правила укладення бібліографії.

Попереднє оцінювання курсових робіт, які подаються студентами на кафедру за 10 днів до захисту, відбувається науковим керівником у формі рецензування. Позитивна оцінка є допуском до захисту за присутності членів комісії. Результати і процедура захисту відображаються у протоколах.

В організації та під час контролю за виконанням випускних кваліфікаційних робіт на кафедрі керуються Положенням про випускні кваліфікаційні роботи в УДПУ імені Павла Тичини.

У 2019/2020 н.р. викладачі кафедри забезпечували на факультеті іноземних мов керівництво випускними кваліфікаційними роботами магістрантів I-II курсів спеціальностей 035 Філологія та 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Тематика магістерських робіт студентів I курсу затверджена на засіданні кафедри 27.08.2019 р. (протокол № 1), теми магістерських робіт затверджені на засіданні кафедри 19.09.2019 р. (протокол № 2)

Керівництво магістерськими роботами здійснювали доктор педагогічних наук, професор Білецька І.О., доктор педагогічних наук, професор Безлюдний О.І., кандидат філологічних наук, професор Цимбал Н.А., кандидат філологічних наук, доцент Кирилюк М.А., кандидат педагогічних наук, доцент Лаухіна І.С., кандидат педагогічних наук, доцент Паладьєва А.Ф., кандидат педагогічних наук, доцент Авчіннікова Г.Д., кандидат філологічних наук, старший викладач Пономарьова О.А., кандидат педагогічних наук, старший викладач Кришко А.Ю. Кафедрою теорії та практики іноземних мов дотримано норм закріплення магістерських робіт за одним науковим керівником, що відповідає

наказу МОН України від 07.08.02 № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів». Кількість магістерських робіт на одного керівника не перевищує восьми.

Рецензенти на магістерські роботи затверджені на засіданні кафедри 19.09.2019 р. (протокол № 2).

Своєчасно було затверджено завдання до магістерських досліджень (протокол № 3 від 17.10.2019 р.).

Тематика магістерських робіт охоплювала різні аспекти теоретичного курсу англійської мови: історія мови, лексикологія, порівняльна типологія, стилістика. Запропонована тематика є актуальною, а результати досліджень студентів мають теоретичне та практичне значення. Дослідження значною мірою сприяють систематизації, закріпленню та розширенню теоретичних і практичних знань зі спеціальності.

Питання про стан написання магістерських робіт заслуховувалися на засіданнях кафедри 19.12.2019 р. (протокол № 5), 16.04.20 (протокол № 9), 14.05.2020 р. (протокол № 11).

Захист випускних кваліфікаційних робіт на здобуття освітнього ступеня «магістр» студентами II курсу факультету іноземних мов відбувся 29-30.05.2020 р. згідно розкладу, укладеного деканатом та затвердженого першим проректором університету. До захисту згідно наказу ректора № 1182 д/ф від 25.05.20 р. «Про допуск до складання комплексного кваліфікаційного екзамену та захисту випускних кваліфікаційних робіт» було допущено 28 студентів 256пхф групи спеціальності 035 Філологія; 5 – 254по групи спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)). З теоретичного курсу англійської мови магістрантами було виконано і захищено 33 випускних кваліфікаційних роботи.

Рецензії на магістерські роботи підготовлені зовнішніми експертами – доктором педагогічних наук, професором, завідувачем кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету Ковтун О.В., кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету Кульчицьким В. І., кандидатом педагогічних наук, доцентом, завідувачем кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка Андрійчук Н.М., кандидатом філологічних наук, викладачем кафедри англійської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка Марчук К.А., кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри англійської мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Прокоф'євим Г.Л. Рецензенти засвідчили належний рівень виконання магістерських робіт.

Апробація результатів наукових досліджень магістрантів III курсу здійснювалася шляхом:

- 1) Заслуховування і обговорення результатів на засіданнях Лабораторії лінгвокультурології та зіставної лінгвістики.
- 2) Обговорень результатів на засіданнях студентських проблемних груп.
- 3) Участі у конференціях різного рівня: міжнародних – 16 (41 магістрант), всеукраїнських – 14 (17 магістрантів).
- 4) Здійснення публікацій – 45 одноосібних публікацій.

5.8 Якість викладання навчальних дисциплін на факультеті (контрольне відвідування деканом, завідувачами кафедр занять викладачів кафедр, взаємовідвідування занять викладами кафедр, проведення показових і відкритих занять, тощо).

Якість викладання навчальних дисциплін визначається доцільним поєднанням репродуктивної та продуктивної діяльності студентів, чітким плануванням етапів навчальної роботи, прогнозуванням результатів, завдяки чому оптимально розподіляється

зміст, підтримується рівень активності студентів протягом усього заняття, забезпечується поєднання відтворюючої та творчої, колективної та індивідуальної роботи. Безсумнівно, провідна роль в досягненні поставленої мети педагогічної діяльності належить викладачу. Ефективність роботи викладача залежить від того, наскільки успішно він опанує ідеями модернізації сучасної освіти і чи буде він впроваджувати ці ідеї в практику.

Методична робота спонукає кожного викладача до підвищення свого фахового рівня; сприяє взаємному збагаченню членів педагогічного колективу педагогічними знахідками, дає змогу молодим вчитися педагогічній майстерності у старших і досвідченіших колег, забезпечує підтримання в педагогічному колективі духу творчості, прагнення до пошуку. Одна із колективних форм методичної роботи – відкриті заняття. Їх мета – підвищення майстерності викладачів. Основні завдання відкритих занять: упровадження в практику викладачів передового педагогічного досвіду і результатів досліджень педагогічної науки, спрямованих на розв'язання завдань, що стоять перед навчальним закладом.

Відкрите заняття – це форма педагогічного контролю, метою якого є виявлення рівня професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача для подальшого удосконалення викладацької діяльності та підвищення рівня навчальних досягнень студентів.

У 2019/2020 н.р. кафедрою англійської мови та методики її навчання було заплановано 8 відкритих занять. Але у зв'язку з запровадженням карантину для усіх закладів освіти України та переходом на дистанційну форму навчання з 12 березня 2020 року (лист Міністерства освіти і науки України №1/9-154 від 11.03.2020 року) план проведення відкритих занять був виконаний частково. Було проведено 3 відкриті заняття:

1. Деркач Світлана Петрівна. Практична граматики «Conditionals» II курс, 23 група 11.10.2019, 3 пара, аудиторія 415
2. Холод Ірина Василівна Методика навчання англійської мови «Verbal and non-verbal communicative interaction patterns in intercultural encounters» IV курс, 43 група 15.11.19 3 пара, аудиторія № 415
3. Пономарьова Оксана Андріївна Практичний курс англійської мови Sports and Games ФУФ II курс, 22 група 11.03.2020 1 пара 8:00-9:20 Аудиторія 333.

Відповідно до Положення відкриті заняття обговорювалися на засіданнях кафедри, результати обговорення відображенні у протоколах (№ 3 від 17 жовтня 2019, № 4 від 21 листопада 2019 р, № 8 від 12 березня 2020 р.). У звітному році здійснено 100 взаємовідвідувань та 10 контрольних відвідувань завідувачем кафедри. Взаємовідвідування занять відображено у журналі обліку взаємних і контрольних відвідувань занять науково-педагогічних працівників кафедри. Засвідчено їх відповідність робочим навчальним програмам відповідних дисциплін та різним (початковий, проміжний, заключний) етапам роботи над темами, які є частинами комплексних тем дисциплін кафедри. Відвідані навчальні заняття забезпечені відповідною документацією. Викладачі продемонстрували вміння встановлювати контакт з аудиторією. Використання наочності і ТЗН здійснювалося відповідно до поставленої мети заняття. На заняттях широко використовувалися інтерактивні технології навчання, що відповідає сучасним вимогам. Відвідані заняття проведені на належному науково-теоретичному та методичному рівнях, здійснені у прямій відповідності до заявленої теми та мети.

Відкриті навчальні заняття у 2019/2020 н.р. на кафедрі теорії та практики іноземних мов проводилися відповідно до графіку та були доступні для всіх бажаючих. Відвідували відкриті заняття представники адміністрації факультету, деканату, завідувачі кафедр, члени навчально-методичної комісії, професорсько-викладацький склад кафедри, представники органів студентського самоврядування, інші особи.

Графік відкритих занять затверджувався завідувачем кафедри на початку навчального року із зазначенням дати, теми і місця проведення такого заняття (протокол № 2 від 19.09.2019 р.). Право вибору теми і дати показового відкритого заняття надавалося викладачам на підставі робочої програми навчальної дисципліни.

Усього було проведено 4 відкритих занять, якість проведення яких обговорювалась на засіданнях кафедри 19.12.2019 р. (протокол № 5), 13.02.2020 р. (протокол № 7).

Істотне значення у підвищенні педагогічної майстерності викладачів має взаємовідвідування. Якщо молодий і недосвідчений викладач відвідає заняття, що його проводить старший колега, то він може збагатити свій методичний багаж. Якщо ж досвідчений педагог відвідає заняття менш досвідченого колеги, то зможе порадити йому, як удосконалити той чи інший момент заняття. Можливо, й досвідчений педагог знайде корисне для себе у молодшого колеги. Взаємовідвідування – одна з найбільш розповсюджених форм взаємоконтролю і взаємонавчання, ефективна форма вивчення досвіду колег і вдосконалення педагогічної майстерності.

На кафедрі теорії та практики іноземних мов практикувалося взаємовідвідування двох видів:

1. Більш досвідчений викладач відвідує заняття менш досвідченого для надання йому методичної допомоги.

2. Молодий, починаючий викладач відвідує заняття більш досвідченого, щоб виявити і розкрити для себе нові прийоми і методи удосконалення освітнього процесу.

Усього по кафедрі у 2019/2020 н.р. нараховується 46 взаємовідвідувань. Усі відвідані заняття проведені на належному організаційному та науково-методичному рівні. У ході заняття викладачі активно використовували інтерактивні технології, що сприяли досягненню поставлених перед студентами цілей та реалізації мети занять.

Контрольні відвідування на кафедрі проводилися завідувачем кафедри без попередження і поєднувалися з контролем результатів навчання у групі студентів.

Усього завідувачем кафедри відвідано та проаналізовано 5 занять.

На якість проведення занять викладачами кафедри іноземних мов звернено увагу на кількох рівнях: систематично здійснюється відвідування контрольних занять завідувачем кафедри (інформацію внесено до Журналу відвідування контрольних занять); відбувається взаємовідвідування викладачів, результати якого внесено до Журналу взаємовідвідування викладачів кафедри (53 взаємовідвідування, 17 відкритих занять.)

Крім занять, на кафедрі практикується відвідування заліків, екзаменів.

Результати проведеної роботи заслуховуються на засіданнях кафедри (протокол №5 від 6 грудня 2019 року, протокол №10 від 29 квітня 2020 р.).

5.9. Система контролю успішності студентів на факультеті.

Контроль як управлінська функція є однією з найважливіших складових освітньої діяльності. Контрольні заходи є складовими досягнення мети навчання - засвоєння певної сукупності предметних знань, умінь та навичок, формування відповідного рівня компетентності студента. Процес контролю як комплексна система діяльності охоплює ряд елементів: стандартизація цілей, перевірка, оцінка, облік. Враховуючи важливе значення контрольних заходів у забезпеченні якості навчання в системі іншомовної освіти, дедалі більша увага зосереджується на питаннях комплексної діагностики успішності студентів.

На факультеті практикується комплексна діагностика результатів навчальної діяльності студентів як теоретично обґрунтована та практично апробована педагогічна система встановлення основних ознак, котрі характеризують сформовані в процесі навчання компетентності студента — майбутнього фахівця.

Метою комплексної діагностики знань студентів є:

- прояв і розвиток системи компетентностей майбутнього фахівця;
- виявлення, перевірка і оцінка рівня здобутих знань, сформованих умінь і навичок;
- порівняння фактичних результатів навчально-пізнавальної діяльності з існуючими стандартами;
- стимулювання цілеспрямованої систематичної, інтенсивної роботи студентів;
- підвищення об'єктивності оцінювання;

- одержання своєчасної інформації про стан засвоєння змісту програми на всіх етапах навчання;
- залучення студента до всіх форм навчального процесу.

З метою забезпечення чіткої системи контролю успішності та якості знань студентів на факультеті створюються відповідні дидактичні умови ефективної організації комплексної діагностики сформованих компетентностей студента, а саме:

- визначення обсягу матеріалу, що підлягає контролю;
- цілеспрямований відбір навчального матеріалу з оптимальним розподілом різних видів робіт та їхньої послідовності;
- чітка організація перевірки, оцінювання та обліку знань;
- встановлення ліміту часу, що відводиться на перевірку знань та оцінювання контрольних робіт, мінімізація трудомісткості контрольних заходів;
- систематичність здійснення контрольних заходів;
- встановлення єдиної системи вимог — стандартизація контролю;
- розробка системи тестів для досягнення максимально можливого рівня об'єктивності оцінювання знань;
- створення умов для самопідготовки, самоконтролю, індивідуальних консультацій, розширення варіативності завдань та способів реалізації контролю;
- адекватність завдань сучасним умовам господарювання;
- обґрунтований вибір методу контролю та розроблення відповідного інформаційно-методичного забезпечення.

Розв'язання проблеми підвищення якості підготовки спеціалістів з вищою освітою. З цією метою факультет іноземних мов здійснює діяльність, керуючись наступними ключовими принципами:

- систематичність і системність перевірки і оцінки знань;
- тематичність;
- індивідуальний характер перевірки і оцінки знань студентів;
- диференціація оцінювання успішності студентів;
- єдність вимог в оцінюванні знань;
- об'єктивність і гласність.

Означені принципи є регуляторами контролю навчальної роботи й оцінки знань студентів і визначають конкретні види, методи, форми її організації, критерії та норми оцінки знань студентів.

На факультеті іноземних мов практикуються традиційні види та форми перевірки знань, умінь і навичок студентів:

- попередня, поточна, тематична перевірка (міжсесійний контроль);
- курсові роботи, колоквиум, залік (рубіжний контроль);
- семестрові екзамени, державні екзамени, дипломні роботи (підсумковий та заключний контроль).

Міжсесійний контроль сприяє забезпеченню ритмічної роботи студентів, виробленню у них вміння чітко організувати свою працю, допомагає викладачеві своєчасно виявити невстигаючих і допомагати їм, організувати індивідуальні творчі заняття для найкраще підготовлених студентів. Результати міжсесійного контролю використовуються для внесення відповідних змін у матеріал, що вивчається на лекціях, зміст консультацій, індивідуальної роботи зі студентами, контрольних робіт, тощо.

Результати рубіжного, підсумкового та заключного контролю використовуються для визначення рівня успішності та якості знань студентів. Семестровий моніторинг проводиться на рівні кожної академічної групи зокрема та курсу в цілому, узагальнюється та аналізується.

На особливу увагу заслуговує питання контролю успішності навчання студентів у закладах вищої освіти з активним впровадженням кредитно-трансферної системи навчання, під якою розуміють принципи і критерії поділу змісту навчального матеріалу на

відносно самостійні частини; принципи акценту на самостійну навчальну роботу студентів; принцип поетапного оцінювання навчальних успіхів студентів, наростання індивідуального індексу, рейтингу (кредитно-трансферний контроль).

Семестровий контроль при кредитно-трансферній системі організації навчального процесу дає право не проводити екзамени і заліки у традиційній формі, що водночас не виключає їх проведення, якщо таке вважається за необхідне в силу специфіки навчальної дисципліни. Форму проведення підсумкового контролю (усна, письмова, тестування та ін.) визначається відповідною кафедрою та повідомляється студентам на початку вивчення навчального курсу. Найважливішим видом контролю залишаються іспити (випускні, а на випускових кафедрах - державні).

В цілому на факультеті прослідковується чітка тенденція до диверсифікації форм контролю успішності студентів, які уможливають забезпечення вищої якості надання освітніх послуг.

6. Реалізація права студентів на вільний вибір дисциплін (кластерів, спеціалізацій) та академічну мобільність.

Згідно ст. 62 Закону України «Про вищу освіту», особа, яка навчається у вищому навчальному закладі, має право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менше як 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС. Вивчення студентами вибіркових дисциплін здійснюється згідно з Положенням про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, Згідно з робочими навчальними планами відповідних спеціальностей до вибіркових дисциплін по кафедрі англійської мови та методики її навчання відносяться: Аналіз підручників з англійської мови, Інтерпретація тексту, Аналіз публіцистичного тексту, Граматичні проблеми перекладу (факультет іноземних мов); Країнознавство, Практичний курс англійської мови, Історія англійської мови, Методика навчання англійської мови (факультет української філології); Практичний курс англійської мови, Шкільний курс англійської мови в ЗЗСО, Методика навчання англійської мови в ЗЗСО, Аналіз підручника з англійської мови, Історія англійської мови. Курсова робота з методики навчання англійської мови в ЗЗСО (факультет початкової освіти).

У визначені терміни кафедрою здійснено підготовку робочих навчальних програм з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для їх вивчення. Ознайомившись з переліком вибіркових дисциплін, їх навчальними або робочими програмами та короткими анотаціями, студенти подали заяви на ім'я завідувача кафедри про обрані ними дисципліни. Узагальнена інформація про вибір здобувачами вищої освіти дисциплін передана у деканати для укладання списків студентів для їх вивчення.

Завдяки реалізації програми академічної мобільності та діяльності кафедри на теренах міжнародної співпраці у 2019–2020 н.р. студенти факультету іноземних мов отримали можливість навчатись у різних куточках світу за програмами академічної мобільності. Зокрема, 15 здобувачів вищої освіти долучилися до програм академічної мобільності. У 2 семестрі було направлено ще 4 здобувачів вищої освіти, які не змогли долучитися до обмінних програм у зв'язку з пандемією COVID-19. На сьогодні на теренах іноземних держав залишається 9 здобувачів вищої освіти. Ці здобувачі вищої освіти вирішили продовжити своє перебування за кордоном задля збереження участі у програмі, стипендії, місця у гуртожитку. За кордоном студенти продовжували дистанційне навчання як у своєму рідному університеті, так і у партнерському, а міжнародні офіси забезпечували їх засобами особистого захисту.

3 здобувачів вищої освіти (Аліна Довгопола, Тетяна Бухенко та Яна Блашкун) навчались у Державній вищій школі професійної освіти імені Яна Амоса Коменського в м. Лешно (Республіка Польща) у першому семестрі 2019-2020 н. р. в рамках академічної

мобільності. У другому семестрі такий освітній обмін не зrealizовувався через пандемію COVID-19.

6 здобувачів вищої освіти (Малишевська Катерина, Котовщук Анастасія, Кавун Юлія, Швець Назар, Лелека Марина, Волик Світлана) продовжували своє навчання за програмою подвійного диплому в Інституті Європейської Культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнезно (Республіка Польща).

3 здобувачів вищої освіти факультету навчалися у КНР. Зокрема, Гончарова Альона та Невдахін Микита – за програмою академічного обміну Уряду КНР за умовами двосторонньої Угоди між МОН України та Міністерством освіти КНР в Тянцзінському університеті іноземних мов (КНР). Навчання довелося перервати через пандемію COVID–19. Курінна Дарія навчалась за програмою академічного обміну Уряду КНР за умовами двосторонньої Угоди між МОН України та Міністерством освіти КНР в Пекінському педагогічному університеті (м. Пекін, КНР). Навчання довелося перервати через пандемію COVID–19.

3 здобувачів вищої освіти здобували подвійний диплом в Угорщині за програмою академічного обміну *Stipendium Hungaricum*. Зокрема, Анастасія Січкар продовжувала навчання в Печському університеті (м. Печ, Угорщина). Бойко Артур навчається в Будапештському університеті імені Лоранда Етвеша (м. Будапешт). У цьому ж університеті за напрямком «Іноземні мови» навчається Микола Гурман у магістратурі протягом 2 років.

На кафедрі теорії та практики іноземних мов у 2019/2020 н.р. для вільного вибору студентів спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) денної форми навчання факультету іноземних мов запропоновано навчальні дисципліни: II курс – «Практичний курс німецької / іспанської / французької мови», «Іврит», «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов», «Практична граматики німецької мови», «Практична фонетика німецької мови»; III курс – «Лінгвокраїнознавство другої іноземної мови (німецької / французької)», «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов», IV курс – «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов»; 251-253по, 257іпо групи – «Вибрані питання ТКAM», «Методи лінгвістичних досліджень»; 254по, 255пхо – «Вибрані питання ТКAM»; 256пхф група спеціальності 035 Філологія – «Переклад науково-технічного тексту»; студентів спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) заочної форми навчання факультету іноземних мов: II курс – «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов»; III курс – «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов»; IV курс – «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов»; 251зпо 252зпхо групи – «Вибрані питання ТКAM»; 253зпхф група спеціальності 035 Філологія – «Переклад науково-технічного тексту»; студентів спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література, спеціалізація «англійська мова») денної форми навчання факультету української філології: I – «Лексикологія англійської мови»; III курс – «Лексикологія англійської мови»; студентів спеціальності 013 Початкова освіта (мова і література (англійська), спеціалізація «англійська мова») денної форми навчання факультету початкової освіти: III курс – «Лексикологія».

На веб-сторінці кафедри оприлюднено навчальні, робочі програми навчальних дисциплін, анотації навчальних дисциплін вільного вибору студента, на дошці оголошень кафедри висвітлено коротку анотацію курсів.

Лаборантом кафедри зареєстровано заяви, завірені підписом студента і лаборанта. Після завершення запису лаборант кафедри узагальнила подані заяви та сформувала подання в деканат про кількість студентів, які обрали вибіркові дисципліни кафедри, вказавши при цьому назву дисципліни, семестр викладання, кількість годин (аудиторних та поза аудиторних), форму контролю.

7. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання.

Однією з основних цілей розвитку інформаційного суспільства в Україні є забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвинутої особистості. У цьому контексті висуваються нові вимоги й до навчання іноземних мов. Однією з них є використання сучасних інформаційно-комунікаційних та медіа-комунікаційних технологій, які широко впроваджуються в практику викладання дисциплін кафедри англійської мови та методики її навчання. Системним є їх використання як у навчальному процесі, так і під час самостійної роботи студентів. Завдяки широкому лінгводидактичному потенціалу засобів ІКТ їх використовують при опануванні різних аспектів мови, при формуванні іншомовної комунікативної компетентності у різних видах мовленнєвої діяльності

При навчанні практичної фонетики засоби ІКТ дозволяють прослуховувати звуки, слова, фрази та тексти, що вимовляють безпосередньо носії мови, яку вивчають здобувачі вищої освіти. При цьому є можливість скорегувати швидкість звучання відповідно до свого рівня сприйняття, розбити тексти на фрази, фрази на слова, прослухати певні фрагменти повторно, зіставити вимову з написанням. Використання мікрофона дозволяє оцінити правильність вимови здобувачів вищої освіти, вказати на помилки та запропонувати вправи, спрямовані на корекцію фонетичних умінь.

При навчанні лексики застосування засобів ІКТ дозволяють продемонструвати різні аспекти слова (семіологічний, структурно-семантичний, функціонально-стильовий), репрезентувати його синонімічні та антонімічні зв'язки тощо. Аудіоможливості засобів ІКТ уможливають прослуховування слів з вуст носіїв мови. Засвоєнню лексичного матеріалу значною мірою сприяє онлайн додаток LongmanDictionary.

При навчанні граматики засоби ІКТ використовуються при опрацюванні будь-якого граматичного матеріалу. Вдале поєднання можливостей ІКТ (правильне розташування матеріалу, використання схем, таблиць, анімаційних елементів, голосового супроводу тощо) сприяє кращому засвоєнню матеріалу, адже в цьому випадку задіяні різні рецептори сприйняття. Необмеженість у часі при виконанні практичних завдань дозволяє студентам обрати ту швидкість, що є релевантною їхнім можливостям. Автоматичне оцінювання правильності виконання завдань вказує кожному студентові на рівень сформованості його вмінь і навичок, на його прогалини, на ті аспекти теоретичного матеріалу, що слід повторити чи вивчити детальніше, а після цього пропонує практичні вправи, спрямовані на повторне, додаткове опрацювання граматичного матеріалу, або, навпаки, визначивши рівень сформованості вмінь і навичок студента як достатній, пропонує йому складніші вправи, спрямовані на вдосконалення, поглиблення та поширення вже наявних знань, умінь і навичок.

При навчанні читання використання засобів ІКТ дозволяє обирати темп читання відповідний до рівня сформованості вмінь і навичок кожного здобувача вищої освіти, сприяє формуванню вміння працювати з додатковим інформаційно-довідниковим матеріалом для самостійного подолання перешкод, що виникають у процесі читання. Різноманітні вправи, запропоновані після сприйняття тексту, сприяють формуванню та розвитку вміння знаходити в тексті інформацію різного змісту, здійснювати різні види аналізу тексту, перевірити правильність і глибину його розуміння.

При навчанні аудіюванню впровадження засобів ІКТ сприяє формуванню та розвитку фонетичних умінь і навичок, дозволяє прослуховувати текст зі швидкістю, що здобувач вищої освіти обирає самостійно відповідно до свого рівня володіння мовою, уможлиблює повторне прослуховування фрагментів тексту для більш повного та адекватного їх розуміння. Вправи, що подаються після прослуховування, дозволяють проконтролювати правильність сприйняття прослуханого тексту.

При навчанні говорінню застосування засобів ІКТ сприяє формуванню та розвитку фонетичних умінь і навичок. Технічні можливості ІКТ дозволяють оцінити правильність вимови студента, вказати на помилки та запропонувати вправи для корекції вимови.

Широкі можливості для використання ІКТ надає комп'ютерний лінгафонний клас, який функціонує на факультеті іноземних мов. Заняття в комп'ютерному лінгафонному кабінеті проводяться за допомогою ліцензійного програмного забезпечення Joy Class Pro, яке дозволяє реалізовувати роботу з автентичним аудіо- та відеоматеріалом як під керівництвом викладача, так і самостійно. При роботі зі студентами використовується англomовна програма "LINGUIST", яка складається з восьми основних розділів «Лексика», «Граматика», «Фонетика», «Теорія», «Інтернет», «Програми», «Тестування», «Мультимедійні програми» і забезпечує можливість роботи з текстовою, аудіо та відео інформацією, вправами та тестами. Крім того, студентам доступні автентичні інформаційно-довідкові джерела, зокрема словник сучасної англійської мови (Longman Dictionary of Contemporary English), Оксфордський ілюстрований словник (Oxford Picture Dictionary) та програми-тренажери: словник підготовки до мовних екзаменів видавництва Лонгман (Longman Exam Dictionary), Кембриджський тест вищого рівня (Cambridge Advanced Test), тести для перевірки рівня володіння англійською мовою (First Certificate Test, TOEFL, IELTS, DELF/DALF) тощо.

Застосування мультимедійних технологій має також постійний характер на *заняттях з аудіопрактикуму, які проводяться у лінгафонному кабінеті*, котрий, за одностайної думки представників сучасної методичної науки, посідає одне із провідних місць при вивченні іноземної мови. Саме ЛК представлений тим комплексом мультимедійних, аудіовізуальних та інших навчальних засобів, котрі створюють найбільш сприятливі умови для роботи над мовою. Основною перевагою ЛК над іншими є можливість багаторежимної роботи над мовним матеріалом.

Робота лінгафонних кабінетів є потужною платформою застосування інформаційних та мультимедійних технологій, інтегрована в навчальний процес, і є його невід'ємною складовою, яка спрямована на забезпечення ефективної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в таких її різновидах як:

- керована викладачем в рамках обов'язкового академічного заняття самостійна робота здобувачів вищої освіти;
- самостійна робота здобувачів вищої освіти в режимі виконання завдань лабораторної роботи;
- індивідуальна робота здобувачів вищої освіти.

Одним із різновидів використання інформаційно-комунікаційних технологій у самостійній роботі здобувачів вищої освіти є виконання завдань з Video activity у домашніх умовах, що передбачає перегляд відео та подкастів на сайті <https://www.ted.com>, а потім виконання завдань, розроблених викладачами на основі відеоматеріалу. Під час виконання самостійної роботи здобувачі вищої освіти також використовують комп'ютери та аудіовізуальні засоби для підготовки та виконання лабораторних робіт, вони прослуховують аудіо, виконують тестування онлайн.

У процесі викладання дисциплін кафедри широко використовується також платформа Moodle переважно для роботи зі здобувачами вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, та для проведення підсумкового контролю. Викладачами кафедри розроблено тестові завдання з використанням тестових оболонок в електронному вигляді та на паперових носіях усіх фахових дисциплін.

На сучасному етапі розвитку суспільства широкого використання набувають медіа-інформаційні технології, зокрема INTERNET-ресурси. Важливість їх полягає в тому, що вони надають доступ до інформації, якої немає в традиційних джерелах, або кількість джерел обмежена, а також сприяють обміну фаховою інформацією. Послугами глобальної мережі користуються як викладачі, так і здобувачі вищої освіти.

Для освітньої діяльності *INTERNET* пропонує: уроки в режимі on-line; ресурси для викладачів; ресурси для здобувачів вищої освіти; проекти on-line; Web Quests; участь в онлайн конференціях і вебінарах.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає *пошук англomовної інформації в бібліотеці та в мережі Інтернет* та підготовку творчих міні проектів англійською мовою відповідно до тематики навчальних модулів, передбачених робочою програмою. Цей вид діяльності передбачає вміння швидко знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою та коректне цитування знайденого. Тому кафедра надає особливі уваги цьому виду роботи. Перелік необхідної літератури, як правило, наводиться в навчально-методичному комплексі дисципліни. Тому завдання здобувачів вищої освіти зводиться до самостійного знаходження цих матеріалів шляхом пошуку в паперових або електронних фондах бібліотек, а також у файлових архівах, базах даних та знань, доступ до яких здійснюється за допомогою відповідних сервісів *Інтернет* (зокрема *Word Wide Web*, *FTP* та *UseNet newsgroups*). На початку навчального року здобувачі вищої освіти отримують перелік англomовних сайтів для самостійної роботи (н-д, <http://www.britishcouncil.org.ua/>, <https://elt.oup.com/>, <http://www.elllo.org/>, <http://www.engames.eu/>), знайомляться із безкоштовними он-лайн курсами (н-д, <https://ru.coursera.org/>), мобільними додатками (н-д, TED, BBC News, CNN News, Phrasal Verbs, Lingvist, etc.). Здобувачі вищої освіти використовують рекомендовані викладачами сайти, які допомагають підготувати мультимедійні презентації до кожної теми, передбаченої робочою програмою навчальної дисципліни «Практика усного та писемного мовлення», підготувати цікаві фрагменти занять для учнів різного віку з навчальної дисципліни «Методика навчання англійської мови».

Для самостійної роботи здобувачів вищої освіти використовувалися також електронні версії довідкових видань – *Multimedia Encyclopedia Britannica* (2010); програми-тренажери: *Longman Essential Multimedia Activator* (програма для активізації вокабуляру), інтерактивні комплекси для підготовки до складання міжнародних іспитів з англійської мови (*Internet Based TOEFL, IELTS*). Для поглиблення розуміння специфіки семантики тих чи тих лексичних та граматичних конструкцій студенти використовували матеріали Корпусу сучасної англійської мови, який знаходиться в он-лайн доступі та налічує понад 425 слововживань (*The Corpus of Contemporary English: 425 million words, 1990-present*. – Режим доступу : <http://corpus.byu.edu/coca/>).

Медіа-комунікаційні технології надають необмежені можливості також і для викладачів. Передусім це знайомство з фаховою інформацією; використання планів уроків, on-line курсів, Web-сайтів; обмін інформацією з колегами і спеціалістами-експертами з інших навчальних закладів; об'єднання фахових ресурсів для вирішення загальних задач.

Навчання в дистанційному режимі під час пандемії, спричиненої коронавірусною інфекцією, активізувала використання нових інформаційно-комунікаційних технологій навчання та онлайн платформ. Поряд з використанням платформи Moodle, викладачами кафедри апробовано можливості он-лайн платформи Google Classroom, програм Zoom, Viber, Google Meet в освітньому процесі. Для запису та розміщення відеоуроків та коментарів до виконаних завдань практикувались програми Viber та YouTube. Системи Zoom, Google Meet виявилися ефективними для здійснення кооперативного навчання. Для виконання індивідуальних та групових завдань перевага надавалась програмам InShot, Movie Maker. Широко використовувалися онлайн додатки *Kahoot, Linguobuild, Edmodo*

для конструювання завдань з поточних тем. Для реалізації інтерактивної моделі навчання ефективним виявилось використання Padlet для організації роботи здобувачів вищої освіти в мікрогрупах під час проведення онлайн занять. Також апробовано ведення електронного журналу обліку досягнень здобувачів вищої освіти у програмі Excel.

Започатковано використання нових онлайн ресурсів та стаціонарних програм для цифрового спілкування та тестування з метою навчання англійської мови. Серед них заслуговує на повагу контрольо-діагностична система Test-W2, MyTestX.

Широкої апробації набула платформа Google Classroom, яка має багато переваг у порівнянні з платформою Moodle і виявилася більш ефективною для викладання дисциплін кафедри. Ця платформа надає можливості здійснювати: перевірку творчих завдань у додатку Google Doc; демонстрацію проектних робіт із застосуванням додатку Google презентації; використання Google форм для тестування студентів; використання додатку Google Meet для проведення онлайн занять та екзаменів. Розроблено інструктивні матеріали для здобувачів вищої освіти з використання додатку Google Meet; створено відео-тренінги для здобувачів вищої освіти та викладачів з використання онлайн інструментів та додатків під час здійснення дистанційного навчання.

Отже, поєднання інноваційних методичних прийомів навчання мови з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних та медіа технологій дозволяє забезпечити інтенсифікацію та підвищення ефективності навчального процесу. Проте, утвердження та підсилення позицій кафедри щодо використання інформаційно-комунікаційних та медіа технологій зумовлює функціонування сучасних та нових комп'ютерних потужностей з підключенням до навчального процесу автентичних мовних програм і курсів, розробкою електронних посібників, тестових завдань для поточного і модульного контролю на електронних носіях.

На сьогодні мережеві технології дозволяють викладачам кафедри теорії та практики іноземних мов організувати освітній процес безвідносно до положення в часі і просторі в наступних напрямках: пошук релевантної інформації; забезпечення вільного доступу до навчальних ресурсів і послуг; організація групової (колективної) навчальної діяльності; обмін даними та матеріалами в навчальних цілях; спільне опрацювання даних та робота з матеріалами освітнього спрямування; створення умов для ефективної дистанційної комунікації між суб'єктами освітнього процесу; поширення (оприлюднення) результатів (продуктів) навчальної діяльності; оцінювання результатів (продуктів) навчальної діяльності.

Під'єднання навчальних аудиторій (424, 412, 411), закріплених за кафедрою, до всесвітньої мережі робить можливим використання різноманітних Інтернет-ресурсів.

Завдяки широкому лінгводидактичному потенціалу засобів інформаційно-комунікативних та медіа-технологій вони використовуються викладачами кафедри на будь якому етапі заняття як при викладанні теоретичних курсів іноземної мови, так і при опануванні різних аспектів мови, при формуванні вмінь і навичок у різних видах мовленнєвої діяльності на заняттях з французької, німецької, іспанської та китайської мов, івриту.

У своїй навчально-методичній діяльності викладачі практичних і теоретичних дисциплін використовують різноманітні комп'ютерні технології: мультимедійні презентації, електронні таблиці, відеоматеріали, Інтернет-ресурси, програмне забезпечення до навчально-методичних комплексів, електронні словники, інтерактивні посібники з граматики. Вони відкривають доступ до нових джерел інформації; активізують навчально-підготовчу діяльність студентів, дають нові можливості для розвитку професійних навичок.

Викладачі кафедри використовують готові засоби ІКТ (мультимедійні засоби, презентації, комп'ютерні навчальні програми) або створюють власні, що дає можливість адаптувати зміст того чи іншого засобу ІКТ до рівня знань і вмінь конкретної групи студентів, наповнити його матеріалом, який був би їм цікавим, відповідав би навчальному

плану і технічним можливостям. Комп'ютерна програма PowerPoint є найефективнішим засобом. Освітній потенціал цього нового технічного засобу навчання став суттєвою допомогою в здійсненні наочної підтримки іншомовного навчання студентів.

При викладанні практичних курсів з французької, німецької, іспанської, китайської мов, іноземної мови, іноземної мови за професійного спрямуванням, ділової іноземної мови та під час занять у лінгафонному кабінеті використовуються комп'ютерні технології та сучасні аудіосистеми (прослуховування автентичних записів, показ тематичних відеофільмів), що уможливають прослуховування текстів з вуст носіїв мови, сприяє формуванню та розвитку фонетичних умінь і навичок, дозволяє прослуховувати текст зі швидкістю, що студент обирає самостійно відповідно до свого рівня володіння мовою, уможливорює повторне прослуховування фрагментів тексту для більш повного та адекватного їх розуміння. Вправи, що подаються після прослуховування, дозволяють проконтролювати правильність сприйняття прослуханого тексту.

При викладанні дисципліни «Практичний курс французької мови» використовується навчально-методичний комплекс, який містить підручник та зошит, укомплектовані аудіо та відео дисками, як необхідний чинник засвоєння знань на кожному практичному занятті, у лінгафонному класі, у позааудиторний час, під час самостійної підготовки студентів.

Використання медіа-інформаційних технологій, як одного з напрямків ІКТ, на кафедрі здійснюється за такими основними напрямками: використання оригінальних онлайн-тестів соціальних сервісів, Web 2.0, Web 3.0, вільної енциклопедії Вікіпедія для самостійної роботи студентів, безкоштовних онлайн-аудіо-відео-редакторів підготовки матеріалів для проведення занять (Youtube), Хмарних технологій (Google, ONLYOFFICE, Zoho Office Suite, Microsoft Office 365, Office Online, Облако@Mail.Ru).

Використовуючи комп'ютер чи телевізор, викладачі мають можливість організувати індивідуальну, парну й групову форми роботи. Наприклад, під час перегляду відеофрагменту у беззвучному режимі, студенти відтворюють ситуацію спілкування у власному мовленні. Така робота передбачає участь тієї кількості студентів, яка потрібна для інсценізації фрагменту. Також використання інформаційно-комунікативних технологій стає у пригоді для наближення навчальної ситуації до реальної під час рольових ігор, дискусій та обговорень.

На лекційних заняттях з теоретичних дисциплін кафедри («Порівняльна стилістика української та англійської мов», «Порівняльна лексикологія української та англійської мов», «Лексикологія», «Методи лінгвістичних досліджень», «Теоретична граматики», «Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови») при опрацюванні теоретичного матеріалу незамінним є використання мультимедійних презентацій, інтерактивного проектора й таблиць, що підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу, сприяє скороченню часу для його викладу, збільшення кількості додаткової інформації. Лекції зі згаданих дисциплін у вигляді мультимедійних презентацій для студентів-заочників є прекрасним «наочним посібником» і демонстраційним матеріалом, що дає викладачеві можливість продемонструвати студентам великий обсяг матеріалу за короткий проміжок часу, а, отже, сприяє результативності заняття.

Що ж стосується практичних занять, де відбувається узагальнення та систематизація знань студентів, використання комп'ютерних технологій допомагає структуруванню отриманих знань. Електронні тести, вікторини, схеми, відеофільми сприяють підвищенню результативності засвоєння навчального матеріалу, ефективному використанню часу на занятті, мають значну практичну спрямованість. На практичних заняттях також використовуються авторські та студентські презентації, які виводяться за допомогою мультимедійного проектора на екран. При їх проведенні викладачі використовують презентації і як частину заняття (наприклад, у вступній частині для повторення раніше пройденого матеріалу), і як засіб звітності студентів про виконання

індивідуального науково-дослідного завдання. В якості інформаційного наповнення презентації використовуються різні види інформації (текстова, аудіо, відео, графічна, анімація тощо).

Системне використання ІКТ досягається через систематичну реалізацію аудіопрактикуму в лінгафонному кабінеті кафедри (ауд.411). Лабораторні заняття, які проходять згідно розкладу роботи лінгафонного кабінету, навчально-методично і технічно забезпечені. Заняття такого характеру організовано за принципом відповідних тематичних модулів, зазначених у програмах навчальних дисциплін. Аудіопрактикум методично забезпечений комплектами завдань для кожного етапу навчання, контроль за якістю виконання яких здійснюється на практичних заняттях.

Невід'ємною складовою сучасних ІКТ виступає дистанційна освіта – педагогічна система відкритих освітніх послуг, що надаються студентам у межах країни та за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, котре базується на дистанційних технологіях навчання (мультимедійних, мережних, телекомунікаційних, ТВ-технологіях тощо). Для практичної реалізації дистанційного навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини та на факультеті іноземних мов зокрема використовується спеціалізована інформаційна система Moodle. Це система управління навчальною діяльністю студентів для розробки, управління та укладення навчальних он-лайн матеріалів із забезпеченням сумісного доступу, в яку входять різного роду індивідуальні завдання. Її важливою перевагою є те, що вона дає змогу на базі ІКТ здійснювати адаптацію навчання до рівня базової підготовки конкретного студента, до місця його проживання, до здоров'я, матеріального стану і, як наслідок, відкриває можливість істотно підвищувати якість навчання. Дистанційна освіта на базі ІКТ передбачає реалізацію нової форми навчання, відкритого та доступного для всіх, незалежно від того місця, де перебуває студент.

Використання платформи Moodle надає можливість викладачам кафедри вдосконалити навчальний процес із усіх дисциплін, зокрема: оперативно викласти в групі електронні варіанти підручників, конспектів, завдань на практичні та семінарські заняття; здійснити індивідуальне консультування студентів; організувати обговорення за певною навчальною тематикою; координувати навчальну діяльність студентів, зокрема під час виконання ними навчального проекту; викласти результати навчальної діяльності студентів (творчих завдань, рефератів, індивідуальних навчально-дослідницьких завдань тощо) на власних сторінках у групі та організувати їх обговорення зі своїми колегами.

Студенти, працюючи на платформі Moodle можуть обговорювати різноманітні питання, висловлювати власну позицію щодо обговорюваних на лекціях питань, дискутувати, а також набувати досвіду колективної діяльності. До того ж, така колективна робота стимулює вироблення перспективних рішень і дає поштовх для самовдосконалення.

У системі дистанційного навчання Moodle завантажені з усіх дисциплін кафедри необхідні навчальні ресурси: тексти лекцій і презентації до них, теми та завдання до практичних занять, глосарій, рекомендована основна і додаткова література, ІНДЗ, методичні рекомендації для написання курсових робіт, завдання для модульного та підсумкового контролю. Передбачені також завдання для здійснення зворотного зв'язку студента з викладачами, що засвідчує самостійне опрацювання ними лекційного матеріалу. Використовується комп'ютерна тестуюча система, що забезпечує можливість самоконтролю для студента.

З 12.03.2020 р. по 1.06.2020 р. з метою запобігання захворювань, викликаних коронавірусом COVID-19 та відповідно до листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-154 від 11.03.2020 р., наказу № 284 о/д «Про заходи щодо запобігання захворювань, викликаних коронавірусом COVID-19» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини освітній процес здобувачів вищої освіти було

організовано у дистанційному режимі. У зв'язку з цим забезпечувався зворотній зв'язок в системі Moodle зі студентами через виконання ними завдань, розміщених після кожного опрацьованого заняття у формі тестів або контрольних запитань, які оформлялися і подавалися на перевірку викладачу окремим файлом.

Літня заліково-екзаменаційна сесія 2019-2020 н.р. була проведена в дистанційному режимі з використанням електронних ресурсів MOODLE, Google Classroom, Google Meet, Zoom, Skype, Microsoft Teams, Webex Teams.

29-30 травня 2020 року в режимі відеоконференції з використанням електронного ресурсу Google Meet відбулися захисти випускних кваліфікаційних робіт магістрантів денної форми навчання спеціальностей 035 Філологія та 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Кафедра іноземних мов велику увагу приділяє комп'ютерному супроводу освітнього процесу. Застосування мультимедійних засобів на заняттях дозволяє підвищити не лише інтерес до майбутньої спеціальності, але і успішність. Навчальні комп'ютерні програми і електронні підручники дають можливість кожному студенту, незалежно від рівня його підготовки, брати активну участь у навчальному процесі, індивідуалізувати свій процес навчання, здійснювати самоконтроль.

Викладачі кафедри постійно впроваджували такі форми інноваційних технологій навчання як підготовка мультимедійних презентацій, рольова гра, парне навчання, листування по електронній пошті, спільна творча робота, диспут, круглі столи тощо.

Впродовж звітнього періоду в навчальний процес впроваджувалася дистанційні системи MOODLE, Google Classroom та MyEnglishlab відповідно до яких реалізується тісний взаємозв'язок викладач-студент.

8. Зміцнення матеріально-технічної бази факультету.

У звітньому році кафедрою англійської мови та методики її навчання здійснено поповнення матеріально-технічної бази через:

- удосконалення діючих навчальних програм з дисциплін кафедри;
- постійне поповнення існуючого навчально-методичного фонду на рівні усіх його параметрів через підготовку та розміщення нових матеріалів в системі Moodle, Google Classroom, тощо викладачами кафедри;
- поповнення кафедрального та бібліотечного підручничого фонду університету з фахових дисциплін.

У 2019-2020 н.р. до наукової бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини були передані такі навчальні посібники та підручники:

1. Пономарьова О. А. Назви людей за родом занять як ключові смислотворчі компоненти фразеологічних одиниць: монографія. Умань: Візаві, 2019. 246 с. (Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол №5 від 26 листопада 2019 р.). - **3 примірника**

2. Комар О. С. Неперервна професійна освіта вчителів англійської мови у країнах Європейського Союзу: теорія і практика: монографія. Умань: Сочінський М.М., 2019. 376 с. (Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 11 від 26 березня 2019 р.) - **3 примірника**

3. Методика навчання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання факультету іноземних мов / уклад. Гембарук А. С., Холод І. В. Умань: Алмі, 2019. 160 с.- **3 примірника**

4. Вибрані питання ділового, креативного та академічного письма : навч. посіб. для студентів факультетів іноземних мов вищих навчальних закладів / упоряд.: О. В. Сушкевич. Умань, 2019. 120 с. – **8 примірників**

5. English in Use: посібник для студ. 3 курсу спец. «Мова і література (англійська)» ф-тів іноз. мов вищих закл. освіти / уклад.: І. С. Постоленко, Є. С. Процько. Умань: Візаві, 2019. 145 с. (протокол №5 від 26 листопада 2019 р.) - **3 примірника**

6. Галай О.В., Коваленко О.В. Practical Phonetics: навчальний посібник з практичної фонетики англійської мови для студентів вищих навчальних закладів педагогічної освіти. Умань, 2019. 156 с. – **3 примірника**

7. Прокоф'єв Г.Л. Граматичні проблеми перекладу: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів спеціальності 014 Середня освіта (Мова та література (англійська)) факультету іноземних. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 70 с. - **3 примірника**

8. Біленька Ю.О., Коломієць М.М. English Practice: навчальний посібник для студентів IV курсу факультету іноземних мов. Умань, 2019. 153 с. - **3 примірника**

9. Бондарук Я.В., Деркач С.П., Слободяник О.О. English Grammar in Practice: Part 2 – Non-Finite Forms of the Verb: навчальний посібник для студ. 2 курсу факультетів іноземних мов. Умань, 2019. 160 с. - **2 примірника**

10. Бондарук Я.В., Слободяник О.О. English Grammar in Practice: Part 1 – Subjunctive Mood and Modals: навчальний посібник для студ. 2 курсу факультетів іноземних мов. 2-ге вид., переробл. і допов. Умань, 2019. 166 с. - **3 примірника**

Загалом у 2019-2020 н.р. бібліотечний фонд університету поповнено 34 посібниками.

Окрім цього, матеріально-технічна база кафедри була поповнена технічними засобами, придбаними за кошти університету влітку 2019 року:

1. Принтер Canon i-SENSYS LBP6030 - 1 шт.
2. Акустична система TF-5 - 1 шт.
3. Картридж Canon 725 – 1 шт.
4. Маршрутизатор Netis WF-2419 - 1 шт.

Для оновлення та покращення матеріально-технічної бази у 2019/2020 н.р. кафедрою теорії та практики іноземних мов було придбано:

№	Назва
1	Дошка для крейди одноелементна (Україна) (1 шт.)
2	Дошка для крейди Стандарт (Україна) (1 шт.)
3	Столи аудиторні (Україна) (10 шт.)
4	Лавки аудиторні (Україна) (10 шт.)
5	Стіл однотумбовий (Україна) (1 шт.)
6.	Акустична система (Multimedia speaker Microlab B-77) Фірма-виробник – «Microlab Electronics Co., Ltd». (Китай) (2 шт. в комплекті)
7.	Ноутбук (Laptop HP 15-gb032ur). Фірма-виробник – «HP». (Китай) (1 шт.)

В оцінці стану матеріально-технічного забезпечення кафедри іноземних мов можна засвідчити певне його покращення. В звітному році кафедрою здійснено:

- удосконалення діючих робочих програм;
- устатковано аудиторію №1 та №6 новими меблями для зручної роботи на заняттях;
- придбано новий телевізор в ауд.№4;
- поповнення банку інформаційних матеріалів медіа презентаціями модулів.

9. Завдання на наступний 2020/2021 навчальний рік.

Основними завданнями факультету іноземних мов на теренах академічної, наукової, міжнародної, виховної діяльності є такі:

- подальше удосконалення організації освітнього процесу та підвищення якості освітніх послуг через ширше використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання під час викладання дисциплін кафедр факультету та можливостей інтерактивної співпраці викладачів і студентів у системі Moodle;

- опанування платформами та сервісами дистанційного навчання Padlet, Coogole Classroom, Classtime, Google Forms, тощо та платформами для проведення відеоконференцій Zoom, Google Meet, Skype.

- проведення тренінгів і семінарів для викладачів кафедр факультету, присвячених впровадженню новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання в освітній процес у вищій школі;

- підвищення професійної майстерності викладачів кафедр факультету шляхом їх участі в онлайн семінарах та вебінарах для вчителів англійської мови, що проводяться Британською Радою в Україні, Міжнародною асоціацією вчителів англійської мови в Україні, видавництвами Linguist, Macmillan Education, Dinternal, тощо, а також у тренінгам, що проводяться у рамках діяльності англomовного хабу, який функціонує на базі факультету іноземних мов УДПУ імені Павла Тичини;

- забезпечення відповідності базової фахової освіти викладачів кафедр факультету галузевій їх приналежності через залучення до роботи фахівців - випускників класичних університетів;

- створення системи фахового (мовного) стажування викладачів кафедр факультету в закладах освіти України та закордону;

- приведення тематики наукових досліджень викладачів кафедр у відповідність галузевій приналежності кафедри;

- підвищення ефективності навчання викладачів кафедр факультету в аспірантурі та докторантурі за рахунок доаспірантської (докторантської) підготовки;

- подальша активізація та розширення змісту та форм роботи з міжнародної діяльності;

- залучення викладачів та студентів факультету іноземних мов до участі у академічних та наукових програмах і проєктах Британської та Американської рад в Україні, ERASMUS+, DAAD, BuHost, Stipendium Hungaricum, Fulbright, та ін.);

- удосконалення механізмів вчасної поінформованості щодо можливостей викладачів та студентів факультету на теренах міжнародної освіти через використання мережі ІНТЕРНЕТ.

- забезпечення проходження науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та обдарованими студентами наукового стажування за кордоном, ознайомлення з передовими освітніми технологіями;

- публікації у виданнях, які мають імпаکت-фактор та в інших виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science, Scopus та інших;

- розробка механізмів залучення талановитої студентської молоді до наукової роботи в лабораторії навчання іноземних мов Регіонального центру навчання іноземних мов;

- активізація участі студентів у II турі Всеукраїнської олімпіади зі спеціальностей факультету;

- подальший пошук та реалізація можливостей розвитку міжнародного співробітництва факультету;

розповсюдження інформації про гранти та конкурси проєктів в галузі освіти та науки, які оголошуються українськими та закордонними фондами і організаціями; сприяння участі викладачів та студентів у конкурсах на міжнародні гранти (Fulbright, CEU, CUPP, IREX тощо), міжнародні програми (ICCP, Au Pair, тощо);

- розширення мережі міжнародних контактів факультету у руслі євроатлантичної та загальноєвропейської інтеграції, регулярного делегування її представників для участі в

міжнародних конгресах, конференціях, семінарах з питань вищої освіти і міжнародної співпраці.

- розширення діяльності студентських студій-гуртків, клубів за інтересами, котрими опікуються кафедри факультету, для налагодження системи художньо-творчої діяльності студентів;

- активізація профорієнтаційної роботи через залучення студентів заочної та денної форм навчання до проведення профорієнтаційної роботи за місцем проживання студентів денної форми навчання та за місцем роботи та реалізація програми для викладачів «Плюс два»;

- поліпшення матеріально-технічної бази факультету через оснащення навчальних аудиторій сучасними інформаційними засобами навчання, поповнення бібліотечних фондів навчально-методичною літературою, у тому числі навчальними підручниками та посібниками, підготовленими викладачами кафедр факультету.

10. Висновки та пропозиції для вдосконалення організації освітнього процесу, підвищення якості освіти.

1. Удосконалення якісного складу науково-педагогічних кадрів через:

- забезпечення відповідності базової фахової освіти викладачів факультету галузевій приналежності кафедр;

- створення системи наукового та фахового (мовного) стажування викладачів в установах освітньої галузі в Україні та за кордоном відповідно до напрямку професійно-практичної підготовки студентів на факультеті.

2. Розвиток рівня та напрямів підготовки фахівців у відповідності до потреб ринку праці через:

- проведення систематичного моніторингу динаміки робочих місць;
- закріплення випускників на робочих місцях у процесі навчальних та навчально-виробничих практик;
- розширення обсягів навчання кращих студентів старших курсів за індивідуальним планом;
- розширення обсягів навчання за цільовими квотами,
- моніторинг педагогічної діяльності випускників та надання їм цільової науково-методичної та практичної підготовки впродовж перших років педагогічної роботи.

3. Поліпшення навчально-методичної роботи

Працюючи в рамках ЄКТС, факультет виходить з таких положень:

- кредитно-трансферна система підготовки фахівців — це не тільки один із шляхів оптимізації навчального процесу, це визнаний європейський стандарт та інструмент реалізації завдань мобільності студента і викладача, отже, й важливий чинник входження національної системи освіти до спільного «Європейського освітнього простору»;
- кредитно-трансферна система контролю знань — це фактор, що стимулює студента і викладача до систематичної роботи впродовж семестру;
- можливість встановлення чіткої індивідуальної траєкторії здобуття вищої освіти, в якій враховуються всі види робіт студента, всі навчальні здобутки під час навчання в різних університетах. Це й можливість переривати навчання, а потім з урахуванням накопичених кредитів продовжувати його, і за такої системи здійснюється більш об'єктивне оцінювання навчальних досягнень студента, що певним чином унеможливує суб'єктивне ставлення до нього викладача.
- відповідно до вимог Європейського співтовариства, система оцінювання кожної країни повинна бути сумісною з розробленою і запровадженою Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS). Накопичувальна система кредитів дасть

змогу ефективно працювати в рамках концепції "навчання впродовж життя", створити унікальну можливість для людини з погляду її саморозвитку, самовдосконалення й утвердження на професійній ниві.

В рамках ЄКТС факультет працює на підвищення ролі студента як суб'єкта освітньої діяльності через:

- підвищення ролі студента як суб'єкта освітньої діяльності завдяки його участі у формуванні індивідуального плану;
- підвищення його відповідальності за результати навчання;
- самоорганізацію власної освіти;
- участь в науковій, творчій та в управлінській діяльності;
- активне залучення органів студентського самоврядування до управління якістю навчального процесу та якістю вищої освіти.

Стратегічні напрями вдосконалення процесу підготовки фахівців на факультеті:

- створення комп'ютерної мережі вищої освіти з використанням технологій Інтернету;
- створення бази даних науково-дослідних і науково-методичних робіт у галузі вищої освіти;
- створення банку даних державних стандартів вищої освіти;
- створення умов для обміну передовим міжнародним досвідом щодо практики введення сучасних інформаційних технологій у традиційні сфери соціально-економічного розвитку, їхнього реформування та вдосконалення;
- створення використання сучасних засобів інформаційних технологій, інформаційних телекомунікацій і баз даних для інформаційної підтримки навчального процесу, забезпечення можливості віддаленого доступу педагогів і тих, хто навчається, до наукової і навчально-методичної інформації.

4. Активізація науково-дослідної роботи через:

1. Розробку системи управління якості наукової діяльності факультету на основі гармонійного поєднання кількісного та якісного показників обліку конкурентноздатності та визнання на державному й міжнародному рівнях результатів наукових досліджень;
2. Приведення тематики наукових досліджень викладачів факультету у відповідність галузевій приналежності кафедр;
3. Підвищення ефективності навчання в аспірантурі та докторантурі за рахунок доаспірантської (докторантської) підготовки;
4. Оптимізацію роботи трьох науково-дослідних лабораторій факультету
7. Поліпшення видавничої діяльності факультету, видання наукових та навчально-методичних праць;
8. Публікацію за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією;

Студентська наука:

1. Забезпечення якісної перебудови навчального процесу на основі максимальної інтеграції науково-дослідної та навчальної діяльності;
2. Розробка механізмів залучення талановитої молоді до наукової роботи в наукових лабораторіях факультету;
3. Уведення в навчальні плани спеціальностей ОС «бакалавр» дипломних робіт як провідної форми фахової підготовки студентів, які мають високі досягнення в науковій роботі;
4. Продовження роботи з корегування робочих навчальних планів з метою забезпечення вивчення кожним студентом протягом навчання (за освітніми ступенями бакалавр і магістр) не менше однієї дисципліни науково-дослідної спрямованості;
5. Здійснення підбору бажаних студентів (передусім із студентів, які займалися науковою роботою) для вступу в аспірантуру на наступний навчальний рік, як на умовах бюджетного фінансування, так і на контрактній основі;

6. Активізація участі у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт і Всеукраїнської олімпіади за всіма відповідними напрямками і дисциплінами;

7. Введення в практику залучення до керівництва студентською науковою роботою аспірантів;

8. Видання періодичного збірника студентських наукових праць;

5. Подальший розвиток міжнародної діяльності факультету через:

- пошук та реалізацію можливостей розвитку міжнародного співробітництва факультету;
- розповсюдження інформації про гранти та конкурси проектів в галузі освіти та науки, які оголошуються українськими та закордонними фондами і організаціями; сприяння участі викладачів та студентів у конкурсах на міжнародні гранти, міжнародні програми, допомагає викладачам і студентам пройти стажування або виробничу практику за кордоном.
- розширення мережі міжнародних контактів у руслі євроатлантичної та загальноєвропейської інтеграції, регулярного делегування своїх представників для участі в міжнародних конгресах, конференціях, семінарах з питань вищої освіти і міжнародної співпраці.
- сприяння вивченню культури та мов країн світу за допомогою реалізації дискусійних і культурно-просвітницьких програм.
- проведення евристичних й теоретичних досліджень у різних галузях освітньо-наукової діяльності;
- підготовку і реалізацію спільних міжнародних науково-освітніх проектів та літніх шкіл;
- розробку та розповсюдження навчально-методичної літератури, організацію науково-практичних конференцій, тренінгів та семінарів з актуальних питань вітчизняної та закордонної освіти, розвитку міжнародного співробітництва;
- інформування підрозділів університету про міжнародні освітні організації, програми, фонди, а також про участь студентів, науковців, молодих спеціалістів у конкурсах на здобуття стипендій та грантів;
- налагодження співробітництва з освітніми та іншими організаціями в Україні та за її межами;
- розширення контактів у сфері спільного виконання науково-практичних проектів (шляхом створення спільних творчих колективів);
- розробка посібників, укладання монографій за результатами досліджень, проведення наукових конференцій, дискусій, семінарів, тренінгів, розробку методичних рекомендацій тощо;
- забезпечення підвищення якості підготовки спеціалістів для школи та вдосконалення наукової кваліфікації професорсько-викладацького складу університету;
- організацію процесу навчання студентів на основі використання результатів досліджень, підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації і обмін викладачами-науковцями й студентами з польськими ВНЗ;
- організація спільних наукових досліджень у контакті із закордонними ВНЗ, закладами освіти, культури і науки, науковими та культурно-освітніми фундаціями, громадськими організаціями шляхом координації тематики наукових робіт, організації спільних наукових досліджень, проведення конференцій, нарад;
- здійснення видавничої діяльності (випуск інформаційно-методичної літератури, книг, брошур, посібників, бібліографічних покажчиків, оглядів тощо);
- проведення культурно-просвітницької роботи, організація лекцій, виставок з

метою популяризації міжнародного співробітництва;

- створення бази даних з кіно-відео-аудіо-фотоматеріалами, літературою, електронними виданнями і добіркою Інтернет-ресурсів.

6. Удосконалення виховної роботи факультету через

- Розширення діяльності студентських студій-гуртків, клубів за інтересами для налагодження системи художньо-творчої діяльності студентів;
- Проведення роботи щодо захисту прав та інтересів студентів;
- Встановлення міжфакультетських, міжвузівських зв'язків;
- Інформування студентів про діяльність ССВ;
- Активізацію та приведення в систему міжфакультетських зв'язків на рівні університету;
- Якісне удосконалення співробітництва з молодіжними організаціями та студентами інших ВНЗ;
- Вироблення механізмів розгляду пропозицій студентів, незалежно від їхньої участі у студентському самоврядуванні;
- Покращення поінформованості та поширення позитивного досвіду діяльності органів студентського самоврядування;
- Поліпшення роботи по налагодженню зв'язків зі студентством вузів закордону.

Декан факультету

Постоленко І.С.